معارفئ وزارت

بلوچی

۲ صنف

چاپئ سال: هـ .ش. ۱۳۹۹

ملیین سرود

دا وطن افغانستان دی
کور د سولې کور د تورې
دا وطن د ټولو کور دی
د پښتون او هزاره وو
ورسره عرب، گوجر دي
براهوي دي، قزلباش دي
دا هېواد به تل ځلیږي
په سینه کې د آسیا به
نوم د حق مو دی رهبر

دا عزت د هر افغان دی
هر بچی یې قهرمان دی
د بلوڅو د ازبکو
د ترکمنو د تاجکو
پامیریان، نورستانیان
هم ایماق، هم پشه یان
لکه لمر پر شنه آسمان
لکه زړه وي جاویدان
وایو الله اکبر وایو الله اکبر

بسم الله الرحمن الرحیم

معارفئ وزارت

بلوچی

دوم صنف

چاپئ سال : هـ ش.۱۳۹۹

کتابئ درستی کنگ

مضمون: بلوچیی زوان

نویسوکان: تعلیمیین نصابئ بلوچییئ بهرئ نویسوکین ڈل.

ایدت کنوک: بلوچییئ زوانئ در سیین کتابانی نویسوکین ڈل.

صنف: دوم

متنئ زوان: بلوچی

دیمری دیوک: تعلیمیین نصابئ دیمری و درسیین کتابانی لیکگی مزنین ریاست.

شینگ کنوک: معارفئ وزارتی عامه ین آگاهی و ارتباطئ ریاست.

چاپئ سال: هجری شمسیی ۱۳۹۹

ایمیل آدرس: curriculum@moe.gov.af

معارفي وزيرئ پيگام

اقرا با سم ربک

پاکين خالقئ با زين حمد و ستا که اماره هستی دات و ونتن و نمشته کرتنئ مزنين نعمتی واوند کرت و بازين درود په خاتم رسول حضرت محمد مصطفی ﷺ که خداوند ﷻ ی اولی پيگام په آيی (ونتن) انت.

چوکه په درستان روش ودرا انت. هجری شمسيی ۱۳۹۷ سال به معارفی سالئ ناما نام گپتگ بوت. پميشا به امئ و طنا بـه تعليم ورود ينگئ نظامئ جتاجتاين بهران بازين بنياديين بدل بوگی کيت: معلم، وانندگ، کتاب، مکتب، اداره و ماس و پسانی شورا افغانستانئ معارفئ شش بنياديين بهرزانتگه بنت که به وطنئ تعليم ورودينگئ ود وديمرييا مزنين تاثيری دارنت. به انچين قسمت جوڑ کنوکين و هدی، افغانستانئ معارفئ رهدربريی مزنين خانواده تعهد کرته که به وطنئ تعليم ورودينگئ انونيين نظامئ ود و ديمرييا بنياديين بدل بوگی بياريت.

شه همی روگها تعليميين نصابئ اصلاح وديمريئ شه معارفئ وزارتئ سرئ کاران انت. به ای بهرا تعليميين نصابئ اصلاح و ديمريئ، کتابانی مزند و محتوای گهبودی و به مکتبان و مدرسه ان، سرکاری و خصوصيين بنياداں درسيين کتابانی رسينتن و بهرکرتن به معارفئ وزارتئ پروگرامانی اولسرا جاه داريت. اما باوردارن، اگه کتاب جوانين کيفيتی داشتگ مه بنت، وطنئ تعليميين سک و پرواکين مخسدانا به دستا آورتگه نه کنن.

په يات بوتگين مخسدانی به دستا آورتن و يک کارين هيل زورگيين نظامی رسگا شه مچين وطنی دلسو چين معلم و مدرس و زانگ و کمالی واوندين مديران که آيوکين نسلئ رودينوک انت، په عزتداريه لوٹين که په ای درسيين کتابئ هيل داتن و آيی مزند و محتوای رسينتنا به امئ عزيزين فرزندان شه هررازئ کوشستی پدا مه کنزنت و به کاری و سرپدين نسلی تعليم ورودينگا گون دينی وملیين ارزشتان گون ايراد گروکين فکری کوشست بکننت. هر روچ سر تعهد و ذمه واريی منگئ نوک کرتنا گون ای نيتاسبخ داتنا بناکننت که به زوتين آيوکی عزيزين و انندگ، تاثير دارين رودينتگ بوتگين شهروند و آبات و ديما شتگين افغانستانی جوڑکنوک بنت.

همی رازشه عزيز ودوستين وانندگان که وطنی باندی روچئ پرارزشين پيه و سرمايه انت لوٹين که رساکا مه شموشنت و په باز ادب و احترام گون علميين پٹ و پولی شه عزيزين معلمانی سبخا په جوانی کٹ بزورنت ووتی عزتمندين معلمئ زانگ و علمئ اوشگ چين بنت.

گڈسرا شه وطنئ هيل ديوکين کارزانتان، تعليم ورودينگی داندگان و تعليميين نصابئ فنيين بهرئ همکاران که په ای درسيين کتابئ بريبرکرتنا شپ و روچ کوشست کرتگش قدر کرته وشه مزنين خالقئ دربارا په آوان به ای پاک وانسان جوڑ کنوکين راها سوب وکاميابيه لوٹين.

به يک معياری و ديماشتگين معارفی نظامی دسترسی و آبات و ديماشتگين افغانستانی رسگئ اوميتا که سرپد، آزات و آسوده حالين شهروندانی واوند بيت.

دکتور محمد ميرويس بلخی

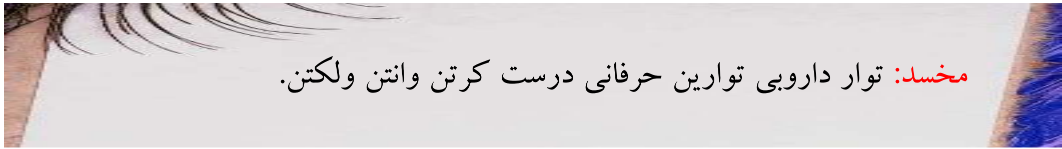
معارفئ وزير

لړ

اشمار سرگال دیم

اشمار	سرگال	دیم

الفبای حرفانی پدوارگین وانتن

مخسد: توار داروبی توارین حرفانی درست کرتن وانتن ولکتن.

جست:

۱- شمئ نام به گجام حرفا بنا بیت؟

۲- وتي نامئ حرفانا گشتگه کنت؟

۳- الفباي حرفانا به عکسا ن نشان داتگه کنت ؟

٤- توار دارین حرف چنت اَنت؟

٥- بی توارین حرف گجام انت ؟

به بلوچیئ زوانئ لکتن و وانتنا شه جالگئ حرفان کار گپتگه بیت که شه ایشان ۴ حرف توار دارنت و آ دگه بی توار اَنت.

توار دارین حرف آ، ا، و ، ی انت.

آ	ا	ب	پ	ت	ٹ	ث	ج	چ	ح	خ	د			
ڈ	ذ	ر	ڑ	ز	ژ	س	ش	ص	ض	ط	ظ			
ع	غ	ف	ق	ک	گ	ل	م	ن	و	هـ	ئ	ی	ي	ۑ

الفبا به عکسان

آ	ا	ب	پ	ت	ټ
ث	ج	چ	ح	خ	د
ډ	ذ	ر	ړ	ز	ژ
س	ش	ص	ض	ط	ظ
ع	غ	ف	ق	ک	گ
ل	م	ن	و	هـ	ی

عزیزین واندگان!

- توار دارین حرفانا شه ای سبخا جتا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- ای سبخا کراری بوانت و رندا به جالگئ اورکین جاگهانی تها آدگه حرفانا په ڈول بلکت.

آ	ا		پ		ٹ		ج		ح		د
ڈ		ر		ز		س			ض	ط	
	غ		ق		گ		م		و	هـ	

پنچ ڈل بیت و هر ڈلی واندگ وتي ناماني حرفانا ودی و به کاگدی دیما بلکت.

- سئ واندگ په رون ای سبخا په برزین تواری بوانیت.
- سئ واندگ په رون تختی دیما وتي ناما بلکیت وهرگجامئ وتي نامئ حرفانا په وتي همصنفان بگشیت.

گسوین کار:

هر گجامئ شه شما الفبای حرفانا په ڈول به وتي کتابچهان بلکیت و توار دارین ٤ حرفي ایشك و آشکا خط بگرت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلبا جوان بشکنت و رندا جستانی پسوا بگشت.

۱- وخت چه کدر داریت؟
۲- چی که گوست دوارگه نیت؟
۳- کئ به زندگیا کامیاب وسو بینه بیت؟
٤- کدین امئ معلم و ماس و پس شه اما وشه بنت؟

- هر گجامئ شه شما یک حرفي گچین بکنت و رندا کلیمی ودی کنت که گون هما حرفا بنا بوتگ بیت.
- سئ واندگ په رون برزگئ وانتگ بوتگین مطلبا پدوارگ بگشت.
- شه ای‌حرفانی تها توار دارین حرفانا ودی و به وتي کتابچهان بلکت.

آ ا	ب	ج	د	و	ذ	ک	ف	ق	گ	م	ن
ل	ت	ث	خ	چ	ی	ر	ڕ	ژ	س	ص	ط

- **سئ باربیت و هر باري گون وت جتا جتا برزگئ جدولئ حرفانا بوانت و توارادارین حرفانا په یکي آدگرا بگشت .**

خداوند ﷻ

مخسد: خدا "ج" درست کرتن آیي حکمت، مزنی وواکی پجارتن.

جست:

۱- به برزگئ عکسا چیه گندت؟
۲- زانت که مشماره کئ ودی کرته؟
۳- اما کي بندگن؟
٤- خداوند"ج" بید انسانا دگه چیا ودی کرته؟

خداوند ﷻ یکی انت، شریک، وڑ ومانند نه داریت. آشه هر چیا سر پدانت، هرچی شه آیی نیمگا بیت.خدا ﷻ اما ره ودگه مچین چیزانا ودی کرته، آ امئ خالق و ودی کنوک انت. اما آیی رمان زور و بندگن، آیی مدت وکرمئ چم چارو اڑن.

بید خدا ﷻ دگری ستا و عبادتئ وڑ ولایک نه انت. آء ڈگار، آسمان، کوه، رود ودگه مچین چیزانا ودی کرتگیت.

خدا ﷻ بازین حکمت، مزنی وواکئ واوند انت. خدا ﷻ باز مهربان انت، اماره به نیکین کاران امرکرته. اما خدا ﷻ پرستن وبه آیی دربارا امیت دارن.

عزیزین وانندگان:

- ای سبخئ نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو ванندگ په رون ای سبخا بوانیت.
- پنج ڈل بیت و هر ڈلی په رون لهتین چیزاني ناما بگشیت که خدا"ج" ودي کرته.
- سبخا کرار بوانت و رندا به اورکین جاگهان شه ای گالان بلکت.

بندگن

خداوندﷻ

باز مهربان انت

- اما خدا وندﷻ.................
- .... ڈگار، آسمان، کوه، دریاب و مچین چیزانا ودی کرته .
- خداوندﷻ.........................
- جالگئ جملانا په برزین تواری بوانت.

خداﷻ یکئ انت، شریك، وڑ ومانند نه داریت، په هیچکسا اڑ نه انت. اما خداﷻ پرستن و به آیی دربارا امیت دارن.

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رون ای سبخئ یک یک بارا په برزین تواری بوانیت.

مرکبین گال: هما انت که شه دو یا گیشترین گالانی رد و بند کرتنا"ترکیبا" جوڑ بوتگ بیت.
چو: لوگ واجه، باگوان، کارجاه، آپ دوگ.

- ای سبخئ مرکبین گالانا مالوم بکنت.
- ای متنا گون جوانین املای بلکت وبه جائیکه زانت سوالیه و شارحه علامهانا بلت.
- سئی واندگ په رون ای جستانی پسوا بگشیت.

۱- ای جهانا کئ ودی کرته؟
۲- هرکسا کئ روزیه دنت؟
۳- عبادتئ لایک ووڑکئ انت؟
٤- کئ شریک وڑ ومانند نه داریت؟
٥- اما به کئ پناه برن؟
٦- کئ اماره ودی کرته؟

گسویین کار:

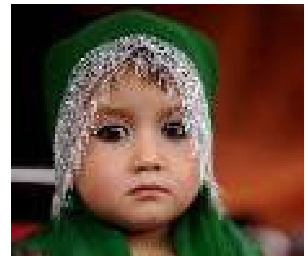
به وتي کتابچهان پنچ چیزاني ناما بلکت که دگه چیزاني وڑا آوانا هم خداﷻ ودي کرته.

عزیزین واندگان!

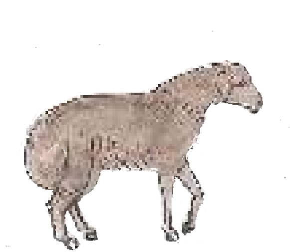
- ای متنا بشکنت وجُستانی پسوا بگشت.

۱- اما کي بندگن؟
۲- اماکئ را عبادته کنن؟
۳- اما په کي مدت و کمکا اڑن؟
٤- کئ شه انسانی دلئ حالا سئ انت؟
٥- کئ به بندگئ دادا رسیت؟

- سئ واندگ په رون برزگئ وانتگ بوتگین متنا شه بربگشیت.
- جالگئ عکسانی ناما به وتي کتابچهان بلکت.

- شه جالگئ گالان جمله جوڑ بکنت.

بندگن

ودي کنوک

رمان زورن

- سبخئ بنیادیین بزانتا "**خداوندﷻ یکی انت، شریک، وڑ و مانند نه داریت په هیچکسا اڑ نه انت**" په رون په برزین تواری بوانت.

حضرت محمدﷺ

مخسد: حضرت محمدﷺ درست کرتن، وانتن، لکتن و حرف و گالانی پجارتن.

جُست:

۱- به برزگئ عکسا چیه گندت؟
۲- اما کي امت ان؟
۳- قرآنکریم په کئ نازل بوتگیت؟

حضرت محمدﷺ امئ پیغمبر انت که شه خداﷻ نیمگا په بندگانی راه نشان دیو کیا دیم داتگ بوتگیت.

حضرت محمدﷺ پسئ نام عبداله و پیروکئ نامئ عبدالمطلب ات، آیی ماسئ نام بی بی آمنه ات شه عربئ کومئ قریشی قبیلا ات. آ به مکه ای شا را به بنی هاشمی خانوادها ودی بوته حضرت محمدﷺ خداﷻ آخرین پیغمبر انت.

حضرت محمدﷺ گون مردمان نیکین رویه کرت په گونڈین زاگان دلسوچ و مهربان ات و مزنانی عزتا کرت. آ گشت: کسیکه په گونڈین زاگان مهربان و دلسوچ مه بیت و مزنانی احتراما مه کنت شه اما نه انت.

خداﷻ وتی کتاب قرآن مجیدا په مسلمانانی راه نشان دیو کیا په حضرت محمدﷺ نازل کرتگیت. اما آیی اُمت اَن وبه پیغمبریی ایمان وباور دارن. اما وتی پیغمبرا دوست دارن.

عزیزین واندگان!

- ای سبخئ نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کرار بوانت و ای جمعین گالانی مفردا ودی بکنت.

مسلمانان

مزنان

بندگان

زاگان

- جالگئ جستاني پسوا ودی بکنت و به وتي کتابچهان بلکت.

۱- **امئ پیغمبرئ نام کئ انت؟**

۲- **پیغمبرئ پسئ نام کئ ات؟**

۳- **خدا"ج" آخرین پیغمبر کئ انت؟**

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ ای سبخئ یک یک بارا بوانیت.
- ای متنا گون جوانین املای بلکت و به جائیکه زانت سوالیه و شارحه علامهانا بلت.
- سئ واندگ اسلامئ پیغمبر حضرت محمدﷺ صفتانی باروا هبر بدنت.
- جالگئ اورکین جاگاناگون ای گالان پر بکنت و به وتي کتابچهان بلکت.

عبداله

عبدالمطلب

بی بی آمنه ات

آخریین

حضرت محمدﷺ پسئ نام................ و آیی پیروکئ نام................ ات آیی ماسئ نام................ حضرت محمد"ص" خدا"ج"................ پیغمبر انت.

گسویین کار:

هرگجامئ شه شما اسلامئ مزنین پیغمبر حضرت محمدﷺ صفتانی باروا دو خط به وتي کتابچهان بلکت.

عزیزین واندگان!

- ای متنا بشکنت و رندا جُستانی پسوا بگشت.

۱- کئ په گونڈین زاگان باز مهربان ات؟
۲- کئ مزنانی احتراما کرت؟
۳- آکسا که په گونڈین زاگان مهربان نه انت و مزنانی احتراما نه کنت امئ پیغمبرﷺ چه گشتگیت؟
٤- اما که پیغمبر"ص" اُمت اَن باید چونین رویه ای بدارن؟

- شه جالگئ حرفان گال جوڑ بکنت و به وتي کتابچهان بلکت.

پـ–یـ–غـ–مـ–بـ–ر

پیغمبر

نـ–یـ–مـ–گـ–ا

بـ–و–تـ–گـ–یـ–ت

پـ–یـ–ر–و–کـ–ی

مـ–ا–سـ–ی

پـ–سـ–ی

- سئ واندگ په رون برزگئ متنا که دیمترا وانتگ بوت شه بر په برزین تواری بوانیت.

- سبخئ بنیادیین بزانتا **حضرت محمد ﷺ امئ پیغمبر انت که شه خداﷻ نیمگا په بندگانی راه نشان دیو کیا دیم داتگ بوتگیت.** په رون په برزین تواری بوانت.

امیٔ مکتب

مخسد: گون زوانیٔ راه و راهبند، وانتن لکتن و مکتبیٔ ازبابان واندگانی پجارتن.

جست:

۱- به برزگیٔ عکسا چیه گندت؟

۲- مکتبیٔ ازبابانی ناماگشتگه کنت چه انت؟

۳- مکتبیٔ ازباب چه دردە ورنت؟

٤- پاری گجام کارانا کرتت و گجام کار شماره وش ات؟

اما هر روچ مکتبا رون، مکتب، وانتن، لکتن و ادبی جاگه انت. امـا گـون مکتبـیٔ واندگان دوست بوتگن، یگجا سبخه وانن په وتی میز، چوکی و مکتبیٔ دگه ازبابانی پاک ساتنا کوشسته کنن به سبخیٔ وختا کراره ننden ووتی معلمیٔ هبرانا کوشکنن، شه مکتبا که الاسه بن به وتی گسارون، به راهیٔ دراجیا سُلبیه نه کنن.

په ایشی که کسی شه وانتن ولکتن و زانگ و کمالی ایل زرتنا بی کوت وبارمه مانیت به وطنی هلک، ولسوالی، شار و ولایتان بازین مکتبی جوڑ بوته که بچک و جنک بـه آوان سبخه واننت.

اما وتی مکتبا وتی گسی وڑا دوست دارن و آیرا پاکه ساتن.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخئ نوکین گالانا بلکت.
- دو وانندگ په رون ای سبخا بوانیت.
- جالگئ کلیماني ضدا ودی ورندا هر دو انا به وتي کتابچهان بلکت.

هر شپ

نه کنن

کاین

کمین

کچٹ

- به بلوچیئ زوانا جمعی علامه "ان" انت که مفردین گال گون آیی جمع بنت. چو:

گوک + ان = گوکان

چم + ان = چمان

براس + ان = براسان

- پنچ گروپ بیت و هر گروپی په رون جالگئ مفردین گالانی جمعا په برزین تواری په آدگران بگشیت.

جاگه — **هلک**

مکتب — **شار**

سبخ — **گس**

هبر — **من**

عزیزین واندگان!

- دو واندگ په رون ای سبخئ یک یک باری را په بُرزین تواری بوانیت.

سوج کرتنی علامه (؟): ای علامه به سوج کرتنی جملانی آخرا لکتگه بیت چو: کدی آتی؟ زی گجا شتتی؟ آپ آورتی؟

- شه ای سبخئ روگا هرگجامئ سوجیین چار جمله جوڑ کنت.
- چیزیکه انون گشتگه بیت، بلکت و ٹِک، کامه، سوالیه علامهانا جائیکه زانت بلت.
- شه شماسئ واندگ سئ مکتبئ ناما بگشیت و هر گجامی که مکتبی ناما گیت په آمکتبئ باروا کمی هبر بدنت.
- جالگئ دو جملا بوانت و بگشت که علم و زانگی هیل زرتنی جاگها چیه شنت؟

علم و زانگ انسانی زندگیئ چراگ انت. جوانین کس هما انت که زانگ و مردمگریی واوند بیت.

گسوین کار:

برزگئ دو جملا به وتي کتابچهان بلکت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلبا بشکنت و جُستانی پَسوا بگشت.

۱- نصیر و بگم گون وت چه انت؟
۲- وختیکه شه وابا کستنت چیه کننت؟
۳- مُزواکٔ شه چیا دستا کیت؟
٤- نصیر و بگم به مکتبئ شوتنی وختا گون کئ خدا حافظیه کننت؟

- جالگئ نیمگین جملانا پوره بلکت.

۱- اما هر روچ.......................................
۲- مکتب وانتن.......................................
۳- اما گون...

- دو واندگ په رون بُرزگئ گشتگ بوتگین مطلبا شه بربگشیت.
- شه جالگئ گالان جمله جوڑ بکنت.

مکتب
هلک
ولسوالی
وطن
گس

سبخئ بنیادیین بزانتا"**مکتب، وانتن، لکتن و ادبی جاگه انت**"په رون په برزین تواری بوانت.

کتاب

مخسد: گون کتابا واندگانی گیشترین پجارتن و وانتن و زبرساتنا آوانی شوقمند کرتن.

جست:

۱- چنت کتابئ ناماگشتگه کنت؟

۲- پاری گجام کتابانا وانتت؟

۳- تا انون بلوچیئ زوانئ چنت کتابا ونتگت؟

کتاب امئ جوانین دوست و شه مکتبئ کټوکین ازبابان انت، کتاب په اما الله (ج) حکمت و مزنی، پیغمبر"ص" بُرزین صفت، پس و ماس وحکدارانی حک وزندگیئ جتاجتا ین بارانی وڑ و ڈولا بیانه کنت. گون کتابئ وانتنا وانگ و لکتنی و ساک ودیه بیت.کتاب په مردما چم و چراگی وڑا انت، واندگ شه کتابئ برکتا پوه و سرپده بنت و علم زانگئ واونده بنت دگه لازم انت که کتابئ وانتنامه شموشن و په آیی ساتتنا دلگوش بکنن.به کتابئ دیما گوستگین داندگ و سرپدین کسانی زانگ و تجربه لکتگ بوته که آوانی وانتن په مچان خاص په اما مکتبئ واندگان باز کټوک انت.

اما کتاباوتی مهربانین دوسته زانن، هر چنکس که کتابا جوان بساتن و بوانن گیشتر پوه بن، کتابئ وانتن باز زبرین مشکولیی انت که مردما شه ناهودگ و ویلین پکرو خیالان دوره ساتیت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخئ نوکین گالانا به کاگدا بلکت.
- دو واندگ په رون ای سبخا بوانت.
- کرار سبخا بوانت و جالگئ گالانی چپا ودی کنت.

ناسرپد

گونڈین

واب

دشمن

وشین

نشتگ

گَندگ

تچکین

- سئ بار بیت وپه رون شه هر باری یک یک واندگی ای جمعین گالانی مفردا بگشیت.

از بابان

خیالان

بوانن

کسانی

بنت

بکنن

واندگان

زانن

حکداران

آوانی

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ ای سبخئ یک یک بارا په رون په بُرزین تواری بوانیت.
- ای سبخئ جمعین گالانا مالوم کنت.
- چیزیکه گشتگه بیت بلکت وبه جائیکه لازم انت ٹِک، کامه و سوالیه علامهانا بلت.
- شه ای گالان په جالگئ اورکین جاگهانی پُر کرتنا درگیجت و رندا به وتي کتابچهان بلکت.

دوست

کتهو کین

انت

حکمت

صفت

وحکدارانی

بارانی

بیانه

گون

وانگ

ودیه.

کتاب امئ جوانین........... وشه مکتبئ..............از بابان.............. کتاب په اما الله ﷻ............ و مزنی، پیغمبر ﷺ بُرزین.............. پس و ماس و .... حک و زندگیئ جتاجتاین .... وڕو ڈولا................ کنت..................... کتابئ وانتنا................. ولکتنی وساک.............. بیت.

گسویین کار:

هر گجامئ شه شما ای سبخئ دومی بارا به وتي کتابچهان بلکت.

عزیزین واندگان!

- ای متنا جوان بشکنت و رندا جستانی پسوا بگشت.

۱- شیرچه و هدا شکاره نه کنت؟

۲- شیری پوست چونین رنگی داریت؟

۳- پرچی بش وزولی حیوان شه شیرا ترسنت؟

٤- شیری پنجگ چون انت؟

۵- شیر چه راز و دروشمی داریت؟

- دو واندگ همی مطلبا که دیما شه جستان او شکتت یکواردگه شه بربگشیت؟
- جالگئ مطلبا بوانت و شه دیمی به وتي کتابچهان بلکت و به وتي مکتب، گس و مچین جاگهان به چمی چیرا بگرت.

پاکیزگی امئ دُرایی برجا منتن و چارگردی براهی سببه بیت بیایت که وتی زندگیئ چارگردا پاک بساتن.

سئ واندگ په رون برزگئ مطلبا که پاکیزگیئ اثرا به زندگیئ سرا روشه کنت په برزین تواری په وتي همراهان بوانیت.

سبخئ بنیادیین برانتا "**کتاب امئ جوانین دوست انت باید آیرا بوانن و جوان بساتن**" په رون په برزین تواری بوانت.

جوانین واندگ

مخسد: گال و جملانی وانتن و لکتن و جوانین واندگی پجارتن.

جست:

۱- به برزگئ عکسا چیه گندت؟

۲- جوانین واندگ کئ انت؟

۳- به شمی صنفا چنت واندگ سبخه وانیت؟

ایش کریمداد انت، آء جوانین واندگی، همیکه تاریا ماله شه واباکستیت وتی ماس و پسا سلامه دنت، دست و دیما شودیت و وتی دنتانانا بُرسه جنت و ورزشته کنت. سبخانا وانیت و چای وارت رندا هما روچی سبخانی کتاب، کلم و دگه ازبابانا زوریت و مکتباروت.

آبه مکتبئ رسگا وتی استاد و هم صنفانا سلامه دنت و عزته کنت به سبخئ و ختا کراره نندیت و معلمئ هبرانا کوشکنت پمیشاوتی سبخانا جوانه زوریت و پوه و سرپدین واندگی انت گون وتی هم صنفان باز دوست انت اگه آوان چیزی سوج کننت کمکه کنت، مچین آیرا دوست دارنت و شنت کریمداد سرپد و جوانین واندگی انت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخئ نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخئ متنا کرار بوانت و ای گالانی چپا ودی بکنت.

خرابین

ایره

سلبی

ناسرپدین

- سی ډل بیت هر ډلی په رون یکی آدگری ناما بگشیت وآدگه بشکننت.
- گون جالگی گالان جمله جوړبکنت.

جوانین

کرار

ماله

سرپدین

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رون ای سبخئ یک یک بارا په برزین تواری بوانت.

اشاره ین ضمیر: هما انت که گون آوان دوریا نزیکین چیز مالوم و نشان داتگه بیت چو:

مفرد	جمع	
ای	ایشان	نزیک
آء	آوان	دور

- به ای سبخا اشاره ین ضمیرانا مالوم بکنت.
- سئ واندگ په رون جوانین واندگی صفتانا بگشیت.
- پنچ ڈل بیت شه هر ڈلی یک واندگی وتي پا نادئ واندگئ ناما بگیت و په ای ڈولی اشاره ین ضمیرانا بگشیت.

مثالی وڑا

ای احمد انت و ایشان آیی هم صنف انت.

گسوین کار:

شما مچین ای سبخئ اولی بارا به وتي کتابچهان بلکت.

عزیزین واندگان!

- ای متنا بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱- به مکتبا چه یا ته گرنت؟

۲- بازین مکتبئ داشتن په یک وطنی چه کتی داریت؟

۳- کئ په وتي وطنا گهتر خذمت کرتگه کنت؟

٤- به امئ وطنا بچک مکتبا باز رونت یا جنیک؟

۵- پرچی مکتبا کایت؟

- شه جالگی گالان به اورکین جاگهان بلت و جملی معنا پوره کنت.

واندگی

همیکه

ماله شه

ماس

دست و دیما

کریمداد جوانین .... انت....... تاریا...... واباکستیت....... وپسا سلامه دنت،.............. شودیت.

- سئ واندگ چیزیکه دیما شه جستان او شکتت په رون شه بر یکوار دگه بگشیت.

ای سبخئ بنیادیین بزانتا"**کریمداد جوانین واندگی انت همیکه تاریا ماله شه وابا کستیت، ماس و پسا سلامه دنت، دست و دیما شودیت**" په رون په بُرزین تواری بوانت.

معلم

مخسد: گالانی حرفانی درست کرتن، وانتن، لکتن و معلمئ کدرئ زانتن.

جست:

۱- معلم کئ انت؟
۲- معلم وانندگانا به چیا راه نشان دیوکیه کنت؟
۳- بید وانتن و لکتنی یات داتنا معلم وانندگانا چی یا ته دنت؟
٤- معلم وانندگانا شه چیا منع کنت؟
۵- پچی باید معلما و اانندگ دوست بدارنت؟

معلم په وانندگان راه نشان دیوک و مدت رسینوکئ انت که اماره په نیک و جوانین کارانی تسر رسینگا راه نشان دیوکئ و شه گندگین کاران منعه کنت.

معلم صاحب هر روچ گون پاچین پیشانی و وشین سرودلی به صنفا کیت و رندا شه سلام داتن و امئ سوجی گپتنا په باز مهربانی امئ گسوئین کارانا گندیت.

معلم صاحب شه اما لهتین جسته کنت اما کوشسته کنن آیی جستانا پسوبدین، اگه امئ پسو راست مه بنت په باز مهربانی جستانی پسوا په اما گشیت. اما وتی معلمانا باز دوست دارن، آء په امئ تعلیم ورودینگا باز زحمته کشنت. بیدی وانتن و لکتنی یات داتنا په مردمگری و جوانین کارانی تسر رسینگا اما ره راه نشان دیوکیه کننت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخءِ نوکین گالانا به وتي کتابچهان بلکت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخءِ متنا کرار (بی توار) بوانت و ای گالانی چپا ودی کنت.

شَپ

شیوار

سُلب

بُرز

نِشت

پادون

بی واد

شُت

- پنچ ڈل بیت هر ڈلي په رون جالگءِ مفردین گالاني جمعا په برزین تواری په اَدگران بگشیت رندا به وتي کتابچهان بلکت.

معلم

جست

واندگ

پسو

سبخ

من

آ

گس

عزيزين واندگان!

- شه شما سئ واندگ په رون سبخئ يک يک بارا په برزين تواری بوانيت.
- ای سبخئ جمعين گالانا بگشت.
- شه ای سبخا هما گالانا که زانت معلمئ کار و زحمتا گهتر نشانه دنت به وتي کتابچهان بلکت.
- چيزيکه انون گشتگه بيت بلکت و سواليه و شارحه علامهانا به جای بلت.
- شه شما سئ واندگ هر گجام په رون وتي سئ معلمئ ناما بگشت.
- شه ای گالان به جالگئ جملانی اورکين جاگهان بلکت.

واندگان

مدت

اماره

جوانين

رسينگا

ديوکی

گندگين

کنت

معلم په .... راه نشان ديوك و .... رسينوکی که .... په نيك و .... کارانی تسر................ راه نشان .... و شه .... کاران منع ....

گسويين کار:

ای سبخئ سومی بارا هرگجامئ شه شما به وتي کتابچهان بلکيت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلبا بشکنت و رندا جُستانی پسوا بگشت.

۱- کئ بَہکین گوکی داریت؟
۲- چه ڈولی گوکانا بہکه گشنت؟
۳- پچی و ختیکه بَہکین گوکئ سرا تواره کننت کوشتیت؟
۴- شه شما کئ گوکی داریت که به سری نامئ اشتگ بیت؟

- جالگئ نیمگین جملانا پوره بلکت.

۱- معلم په واندگان ....
۲- اگه امئ پَسو راست مه بنت...............................
۳- آپه امئ تعلیم وردینگا..................................

- سئ واندگ په رون دیمتری گشتگ بوتگین مطلبا شه بر بگشیت.
- شه ای جالگئ گالان جمله جوڑ بکنت.

معلم

اما

هر روچ

سبخئ بنیادیین بزانتا "**معلم په واندگان راه نشان دیوک و مدت رسینوکي انت** " **په رون په** برزین تواری بوانت.

نیوگ

مخسد: وانتن، لکتن و وڕو وڕی نیوگانی درست کرتن.

جست:

۱- به برزگئ عکسا گجام نیوگانا گندت نامیش بگشت؟
۲- به امئ وطنا گجام نیوگ ودیه بنت؟
۳- گجام نیوگانا وش دارت؟

امئ وطنئ ڈگار په هر وڕئ نیوگ دارین درچکانی رودتن و مزن بوتنا جوان انت. باگوان، سپی ریش انت اگه ورنا په نیوگ دارین درچکانی ساتنا کوشسته کننت.
به امئ وطنا سیب، زرد آلو، ناک، شفتالو، بهی، انار، گیلاس، انگور ، کوٹگ و گلـو باز انت که هشک و هم تازگ وارتگه بنت.
امئ مردم رندا شه باگانی برو حاصلی نز آورتنا لهتین نیوگ چو زردآلـو ، انجیـر، انگور، گلو ودگه نیوگا نا هشکه کننت.
امئ وطنئ هشکین نیوگ چو جلغوزه، بادام، جوز و پسته به جهانا نام توار دارنت. شه گلوی هُشک کرتنا چاولی، شه کوٹگی دِلَگئ لاڑ داتنا شیرگ وشه انگورانی هشک کرتنا سبزین و سورین مئیز دستا کیت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخئ نوکین گالانا ودی وسیایگ بکنت.
- دو واندگ په وار نوکین سبخا بوانیت.
- ای سبخا کرار بوانت و جالگئ گالانی چپا ودی بکنت.

تر(تازگ)

گونڈ

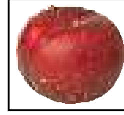
کم

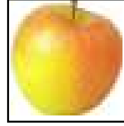
کسان

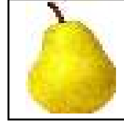
- به پنچ ڈلا بار بیت و هر ڈلی په رون یک نیوگی ناما بگشیت.
- سی واندگ ای سبخی سئ بارا په رون په برزین تواری بوانیت.

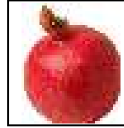
عزیزین واندگان!

- ای سبخئ مرکبین (لوڕین) گالانا به وتي کتابچهان بلکت.
- ای متنا په شری املا بلکت و جائیکه زانت سوالیه و شارحه علامهانا بلت.
- سئ واندگ په رون سئ نیوگئ ناما بگشت و هر گجامئ باروا هبربدئت.
- نیوگاني عکسا بچارت و رندا هرگجامئ دیما آیی ناما بلکت.

....

....

....

....

گسویین کار:

جالگئ نیوگاني حرفانا به اورکین گسانی تها بلکت که بریبر برسنت.

انار **ناک** **انجیر** **انگور**

																				ک	ا	نـ

عزیزین وانندگان!

- ای متنا بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱- وطن کي گس انت؟
۲- مردمئ کدر به چیا انت؟
۳- نان چون ودیه بیت؟
۴- کئ پَس و بُزانا چارینیت؟
۵- انجنیر چیوه کنت؟

- برزگئ وانتگ بوتگین متنا سئ وانندگ شه برپه برزین تواری بگشیت.
- جالگئ مفردین گالانا جمع کنت.

پَس
گوشت
وطن
پوست
روچ
راه

سبخئ بنیادین بزانتا **"به امئ وطنا سیب، زردآلو، ناک، شفتالو، بهی، انار و دگه نیوگ بازانت"** په رون په برزین تواری بوانت.

زندگیئ جاگه

مخسد: وانتن، لکتن و گون زندگیئ جاگها وانندگانی پجارتن.

جست:

۱- به زندگیئ جاگها چونین کرداری بدارن؟
۲- به زندگیئ جاگها په مردما کئ باز نزیك انت؟
۳- گندگین کرداریٔ پاچون انت؟

گس مردمئ زندگیئ جاگه انت. ایشک و آشک هم پل انت. په ایشی که مردم به وتی زندگیئ جاگها شر تر زندبگو ازینیت باید گون همپلان جوانین کرداری داشتگ بیت، شه وت، مزن ترانا عزت بکنت و په گونڈ تران مهر بداریت.

به زندگیئ جاگها باید مچین همپل یکئ آدگری خیرا بلوٹنت و گون یکئ آدگرا روگ و آیگ واستاتن و نشتن داشتگ بنت په وتی جاگه و هندی آباتی و دیمریا دلگوش کننت ووتی سکیانا په سلا و شور حل کننت.

کسیکه به وتی زندگیئ جاگها گون مردمان نیکین سلوکئ بداریت مچین آیی عزتا دارنت و آیی و شناميا لوٹنت واگه کسی ویل و گندکین عمل داشتگ بیت دگه آیی زندگیئ جاگهئ ایشک و اَشکئ مردم شه آیی بده برنت.

عزیزین وانندگان!

- سبخئ نوکین گالانا سیا یگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کرار"بی توار" بوانت و جالگئ کلیماني چپا به آیی ودی بکنت.

گونڈتر

بدنامی

بدین سلوک

وشه برنت

- دو ڈل بیت وشه هر ڈلی یک وانندگی په جوانین سلوک ودگه وانندگی په گندگین سلوکئ بار وا هبربدنت.
- شه جالگئ گالان په اورکین جاگهان درگیجت.

به وتي

په جوانی

همپلان

عزت

مهر

په ایشی که مردم .... زندگیئ جاگها .... زندبگو ازینیت دگه باید انت گون وتي ایشک وآشکئ .... جوانین سلوکی داشتگ بیت. شه وت مزن ترانا............ بکنت و په گونڈ تران .... بداریت.

تفضیلیین صفت: هما انت که یک چیزی گهتری، مزن تری و کسان تریا شه دگران روشه کنت.
تفضیلیین صفتی علامه"تر" انت.

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رون ای سبخئ یک یک بارا په برزین تواری بوانیت.
- به ای سبخا تفضلیین صفتی گال گجام انت؟
- چیزیکه گشتگه بیت املا بلکت و به جائیکه لازم انت سوالیه و شارحه علامهانا بلت.
- سئ واندگ وتي سئ همپلئ ناما بگشیت و په آوانی باروا هبربدنت که گون دگران نیکین سلوکئ دارنت.
- جالگئ چاچا کئ جوابا ودی بکنت.

پیره مرد راهه روت به ډگاری دیما نکه کلیت. (لکړی نشان)

- په جوانین همپلان به اورکین جاگها یکئ شه ای گالان درگیجت.

خیرا
تاوانا
بدیا
خرابیا

جوانین همپل یکئ آدگری .... لوټنت

گسویین کار:

برزگئ چاچا کها به وتي کتابچهان بلکت و ای چاچا کهی جوابا شه بربکنت که مخسدی چی انت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلبا بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱- رندا شه لوارا گجام موسمه کیت؟

۲- تیرماه سالئ چنتمی موسم انت؟

۳- تیرماهئ موسمئ هوا گرم انت یا لوارئ؟

٤- به گجام موسما درچکانی بلگ زرده بنت و ریچنت؟

٥- کشار گر به تیرماها چیه کشنت؟

- - جالگئ گالانی جمعا ودی بکنت.

همپل

سکی

لوتیت

گونڈ

- سئ واندگ په رون برزگئ وانتگ بوتگین مطلبا شه بربگشیت.
- په ای گالان یک یک جمله جوڑ وبلکت.

په جوانی

مهر

عزت

شریک

سبخئ بنیادیین بزانتا **"په ایشی که مردم به وتی زندگیی جاگها په جوانی زندگی بکنت باید انت جوانین سلوکی داشتگ بیت"** په وار په برزین تواری بوانت.

ماس

مخسد: وانتن، لکتن و ماسئ کدر و حکانی زانتن.

جست:

۱- کئ په زاگان باز زحمتامنته؟

۲- پرچی باید وتي ماسئ عزتا باز بدارن؟

۳- شما گون وتي ماسان به گجام کاران کمکه کنت؟

هر انسانی اولسرئ دلسوچ، مهربان و راهشون دیوک ماس انت ماس په وتی زاگانی رودینگ و مزن کرتنا باز سکیانامنیت به ای کارا شپانا روچ و روچانا شپه کنت و گون بازین صبر و دلئ آپا زاگا مزنه کنت.

ماس وترا به زاگانی دیما ذمه واره زانت پمیشا یک کتره ی هم شه وتی بچان بیهوشه نه بیت و هرو هده و پاسی و تی زاگانی سرو پاسرا داریت و په آوانی په شریین مزن‌کرتن و رودینتنا وړ وړی سکیانا منیت.

ماس به وتی پر مهرین بگلا زاگانا مردمگری، وطندوستی و سدک و راستیا یا ته دنت و به ای راهها برزین همت و سکین نیت و ارادی داریت.

زاگ باید انت بزاننت که هنچا مزن نه بوتگنت بلکین په آوانی مزن کرتنا ماس بازسکیانا منته، دگه لازم انت که ماسئ عزتا مدام داشتگ بن و رازیکه برازیت حکانی اَدابکنن.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخئ نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری بوانت و ای گالانی ضدا ودی بکنت.

کلپی ودروگ

سکی

بُرزین

- پنچ ۏل بیت و شه هر ۏلی یکک وانندگی په ماسئ کدروحکانی باروا هبربدنت.

عزیزین وانندگان!

- سئ سئ وانندگ په رون ای سبخئ یکک یکک بارا بوانیت.
- ای سبخئ جمعین گالانا مالوم بکنت.
- انون چیزیکه گشتگه بیت وت بلکیت و جائیکه زانت شارحه و سوالیه بلت.
- شه جالگئ گالان په جملانی اورکین جاگهان درگیجت ورندا به وتي کتابچهان بلکت.

اولسری

ماس

په وتي

رودینگ

باز سکیانا **شپا نا روچ**

هر انسانی .... دلسوچ، مهربان و راه نشان دیوک............. انت. ماس .... زاگانی .... و مزن کرتنا............. منیت به ای کارا .... وروچانا شپه کنت.

گسویین کار:

ای جملا پنچ وار به وتي کتابچهان بلکت و شه بربکنت.

هر کس باید اِنت وتی ماسئ عزتا بداریت!

عزیزین واندگان!

- ای متنا بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱- بالاچ و بیبرگ گون وت چی اتنت؟

۲- بیبرگ مزن ات یا بالاچ؟

۳- بیبرگ به گجام صنفا ات و بالاچ به گجام صنفا؟

٤- ای صنفئ چُنت واندگانی پس سیگار، نسوار یا دگه عملی نه داشت؟

٥- بالاچ و بیبرگ چیا وتي سر برزیه زانتنت؟

- جالگئ مفردین گالانا جمع بکنت.

شت

ات

دات

واندگ

- سئ واندگ په رون چیزیکه دیماشه جستان اوشکتت شه بریکواردگه بگشیت.
- شه جالگئ گالان په اورکین جاگهان گچین ورندا به وتي کتابچهان بلکت.

سیگار. نسوار. دگه عمل، نیوگ و ورزشت

..............، .... یا .... په انسانا ضرر دارنت .... و .... په انسانی کټا انت.

سبخئ بنیادیین بزانتا **"هر انسانی اولسری دلسوچ، مهربان و راه نشان دیوک ماس انت"** په برزین تواری بوانت.

پنت

مخسد: وانتن، لکتن مزنانی پنتانی او شکتن و عملی کرتن.

جست:

۱- ماس و پس و دگه مزنانی پنت چه پیدگی داریت؟

۲- چگولی گندگ انت یا جوان؟ چه گندگی داریت.

۳- دروگی پاچون انت؟

ایش امئ ناکو انت. آ اماره دوست داریت و مدام پنت دنت و سوگه کنت؟ اما هم آیرا دوست دارن و هبری کنن، ای واری که پنته دات گشت:

*** شه دروگ گشتنا دوری بکنت**

*** کسی پسلا هبرمه دیت.**

*** د گری عیبانی پدامه گردت.**

*** وتراشه بیکاری، بی حالی و اسرا حتا بساتت.**

*** وتی هبرا دیما بسنجت رندا بگشت.**

*** مروچیین کارا په باندا میلت.**

*** حسوتی مه کنت.**

اما ای پنتانا به وتی هوشا گرن زانن که ماس و پس و دگه مزنانی پنت و سوگه په امئ کتا انت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخئ نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کرار(بی توار) بوانت و جالگئ گالانی چپا شه تهی ودی بکنت.

راست

جوانی

دیم په دیم

کار

- پنچ ڈل بیت و هر ڈلی په رون یک یک پنتی باروا که بری سبخا انت هبربدیت.
- جالگئ اورکین جاگهانا گون یکئ شه ای گالان پُر بکنت.

کسی

گشتنا

عیبانی

.... پسلا هبرمه دئت.

شه دروگی .... دوری بکنت

دگرانی .... پدامه گردت

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ ای سبخئ یک یک بارا په رون په برزین تواری بوانیت.

- **به ای سبخا اشاره یین ضمیرا نشان بدیت.**
- **ای مطلبا په شری املا بلکت و جائیکه لازم انت سوالیه و شارحه علامهانا بلت.**

- سئ واندگ په رون یک یک پنتا بوانیت و په آیی عملی کرتنی باروا هبربدنت.
- جالگئ چاچا که بوانت و جوابی بگشت.

آ چی انت که زوانئ نه داریت هبره دنت

جان نه داریت سبخه دنت

گسوین کار:

هرگجامئ شه شما ای پنتانا به وتي کتابچهان بلکت.

شه دروگی گشتنا دوری بکنت .

کسئ پسلا هبرمه دیت .

دگرانی عیبانی پدامه گردت .

حسوتي مه کنت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلبا بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱. ولی محمد چنتم صنفی واندگ انت؟
۲. شه مکتبا که الاسه بیت گجا روت؟
۳. وتي کتابانا گُجا کلیت؟
٤. رندا شه نیمروچی نان وچای وارتنا چیه کنت؟
٥. ولی محمد رندا شه وابی او ستاتن و دست و دیمی ششتنا چیه کنت؟

- جالگئ مفردین گالانی جمعا ودی کنت و بلکت

من ....

ته ....

گوک ....

- سئ واندگ چیزیکه دیما شه جستان اوشکتت شه بریکوار دگه بگشیت.
- په جالگئ گالان جمله جوڑ بکنت.

الاس

روت

کلیت

سبخئ بنیادیین بزانتا **"منی ناکو اماره دوست داریت اما هم آیرا دوست دارن"** په رون په برزین تواری بوانت.

به کولئ سرا او شتاتن

مخسد: وانتن، لکتن، اشاره یین ضمیری درست کرتن و کولی سرا او شتاتنی کدرا زانتن.

جست:

۱- به کولی سرا او شتاتن چه پیدگی داریت؟
۲- کولی سرا نه او شتاتن تاوان داریت؟
۳- شما کسئ را درسته کنت که بد کول بیت؟

ناکو احمد جوانین هبره دنت. آء که هر و هدا انسانی نیکین صفتانا گشیت ای واری په اما وعده و کولی تسرکرتنی کدری زانتی سرا هبردات.

آء گشت: په انسانا جوانین تب و خو و مردم گریی پانادا وعده وکولی سرا او شتاتن باز کدر داریت، که چیزیکه کول داتگه بیت باید تسر برسیت.

بزانت کسیکه وتی کولی سرا کوشتیت مچین آیرا دوست دارنت و په برزین چمی گندنت امئ هبرا په دگه زاگان هم بگشت که آوان هم وعده وکولی کدرا بزاننت پچی که بد کولی و به وعدی سرا نه او شتاتن انسانی اعتبارا کمه کنت اما ای پنتا به وتی هوشا ساتن و هیچبر بی کولیه نه کنن.

عزیزیز واندگان!

- سبخئ نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری بوانت و جالگئ گالانی چپا ودی بکنت.

بدین

گندگین

جالین

- پنچ ڈل بیت و شه هر ڈلی په رون یک واندگی په کولی سرا او شتاتنی باروا هبربدنت.
- شه جالگئ گالان په اورکین جاگهان درگیجت.

جوانین

کولی سرا

کول

باید

بیت

کولی سرا

اعتبارا

آیی گشت: یکئ شه انسانی .... صفتان .... او شتاتن انت.
یعنی چیزیکه .... داتگه بیت.............. تسر کرتگ.............. آئیکه وتي .... نه کوشتیت وتي.............. کمه کنت.

اشاره ین ضمیر:

اشاره ین ضمیر هما انت که گون آوان دورویا نزیکین چیزی معین و نشان داتگه بیت.

چو: ایش، ایشان، آ، آوان.

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ ای سبخئ یک یک بارا په رون په برزین تواری بوانیت.
- به ای سبخا اشاره یین ضمیرا نشان بدیت.
- انو ن چیزی که گشتگه بیت بلکت و به جائیکه لازم انت سوالیه و شارحه علامها نا بلت.
- سئ واندگ هرگجامی په رون په انسانی نیکین صفتانی باروا هبربدیت.

په اورکین جاگها یکی شه ای گالان درگیجت.

دروگ گشتن

کولی سرا نه او شتاتن

کولی سرا او شتاتن

یکئ شه انسانی جوانین صفتان .... انت.

گسویین کار:

هرگجامئ شه شما دو جمله په کولی سرا او شتاتنی باروا به وتي کتابچهان بلکیت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلبا بشکنت و رندا جستانی پسوا بگشت.

۱- لولوک چنت ڈولی انت؟

۲- پیله ی کرم وشاتی گودرشه گجام لولوکان انت؟

۳- شه گودرا چه دستا کیت؟

٤- مورینک، مدگ و پشگ شه گجام لولوکان انت؟

٥- ابریشم شه چیا دستا کیت؟

- گون ای گالان سوج کرتنی جمله جوڑ بکنت.

کدین

شه گجام

چنت روچ

.... راهها شارا رون؟

.... پدا آزمایگ بنا بنت؟

تا .... کاینت؟

- سئ واندگ په رون برزگئ وانتگ بوتگین مطلبا شه بربگشیت .

سبخئ بنیادیین بزانتا ″**یکی شه انسانی جوانین صفتان کولی سرا او شتاتن انت**″ په رون په برزین تواری بوانت.

چمانی ساتن

مخسد: چمانی ساتن وکدری زانتن و گالانی و انتن ولکتن.

جست:

۱- به برزگیٔ عکسا چیه گندت؟

۲- شه چمان چه کاره گرن؟

۳- پرچی په چمی ساتنا دلگوش بکنن؟

چم شه انسانی بدنی باز پُر کدرین باسکان اَنت. گون چمان وتی زندگییٔ چپ و چارگردا هرچیا گندن، آوانی کسانی و مزنی، دروشم و رنگ په اما مالومه بیت و هرچیی براه و زیب گندگی و خرابیا اماره نشانه دینت.

بایدانت، چمانی کدرا بزانن و آوانا جوان بساتن، سونی یکیٔ آدگر سینگ، سیخ، لٹ و سرتیزین چیزانا ایرمه دین شه سورین و ترکتنین چیزان، شه حاک و پلک و دنزو مجان وتی چمانا دور بساتن ناشو شتگین دستانا به وتی چمان مه لگاشن و بیدی ڈاکتریٔ سلا و شور و سوگها شه وتی دل وت سر نمره دارین عینک به چمان میلن بازین روشنیی نیمگا و خاص وختیکه روچ گیرک(کسوف) بیت و روچی دیم گپتگه بیت باید انت دیم روچا مه چارن.پچیکه په چمان باز تاوان داریت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخئ نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری بوانت و ای گالانی چپا ودی بکنت.

نرم

تارم

سرد

ششتگین

کٹ

- پنچ ڈل بیت و هر ڈلی په رون په چمانی کدری باروا هبر بدنت.
- په جالگئ اورکین جاگهان شه ای گالان ودی و رندا به وتي کتابچهان بلکت.

چمان

هرچیا

آوانی

دروشم و رنگ

گون.............. وتي زندگیئ چپ و چاگردا.............. گندن.............. کسانی و مزنی .... په اما مالومه بیت.

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ ای سبخئ یک یک بارا په رون بوانیت.
- ای سبخئ جمعین گالانا به وتي کتابچهان سیایگ بکنت.
- چیزیکه انون گشتگه بیت بلکت و جائیکه زانت شارحه و سوالیه علامهانا بلت.
- سئ گروپ بئیت وشه هرگروپی یک یک واندگ په وار په ایشی که چمی کدرا باید بزانن وزبربساتن هبربدنت.
- جالگئ گالانا په اورکین جاگهان گچین بکنت ورندا به وتي کتابچهان بلکت.

دستانا

چمان

سلاوشور و سوگها

میلن

نمره دارین عینک.

ناشوشتگین............... به وتي .... مه لگاشن و بیدی داکتری .... شه وتي دل ووت سر .... به چمان ....

عزیزین واندگان!

- ای متنا په جوانی بشکنت ورندا جستانی پسوا بگشت.

۱- مورینک چنکسین لولوکئ انت؟

۲- مورینک شه تاری ته نواشاما چیه کننت؟

۳- پچی مورینک اینکه کاره کننت؟

٤- پچی مورینک وتي گسئ حاکانا کونڈی برزسرا پریننت؟

۵- مورینک مزن انت یا مسسک؟

- سـئ واندگ په رون چیزی که دیماشه جستان گشتگ بوت یکواردگه شه بربگشیت.
- جالگئ متلا بوانت وبه وتي کتابچهان بلکت.

چم شه چما شرمیت.

سبخئ بنیادیین بزانتا"**چم شه انسانی بدنی باز پرکدرین باسکان انت، گون چمان وتی زندگیی چپ چارگردا هرچیا گندن**"په رون په برزین تواری بوانت.

میکروب

مخسد: وانتن، لکتن و میکروبانی درست کرتن.

میکروب سک کسانین زنده جانی

جست:

۱- میکروب چیا گشنت
۲- میکروب به گجا گیشتر ودیه بیت؟
۳- میکروب گون چیا دیستگه بیت؟
٤- وترا شه میکروبا چون ساتگه کنن؟

میکروب سک کسانین زنده جانی که گون چمان دیستگه نه بیت گون میکروسکوبا دیستگه بیت، په انسان و حیوانان تاوان دارنت. میکروب به هوا، آپ، حاک، ناششتگن سوزی و نیوگ و دگه چیزان جا گرنت که اگه انسان وتی هوشا مه گرنت شه میکروبانی سببا گون راز رازی نا جوڑیان دیم په دیم بنت.په ایشی که میکروب به کچٹ وناپاکین جاگهان بازانت دگه باید به انچین جاگهان مه رون، حاک و پُلکانی تها چارمه کنن، ناششتگین سوزی و نیوگ مه ورن، کچٹ و سڑتگین چیز و مرتگین حیواناتی ڈونڈا دست مه جنن. نیوگ و سوزیانا دیما شه وارتنا زبر بشودن، گوشت و دگه ورگیانا په شری پچن اگه شه شپا په تاریا چیزی مانیت به سربستگ و سردین جاگهی بساتن و وارتنی وهدا زبر لاڑدین.

عزیزین واندگان!

- ای سبخءِ نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری بوانت و جالگءِ گالانی چپا ودی بکنت.

مزنین

پاکیزگ

کٹ

مه شودن

جوڑی

گرمین

- پنچ ڈل بیت و شه هر ڈلي په رون یک واندگي میکروبءِ باروا هبربدنت.
- شه جالگءِ گالان په اورکین جاگهان درگیجت.

میکروب

ناششتگین

جاه گرنت

وتی هوشا

ناجوڑیان

.... به هوا، آپ، حاك، .... سوزی و نیوگ ودگه چیزان.... که اگه انسان
.... مه گرنت شه میکروباني سبباگون راز رازی .... دیم په دیمه بنت.

عالیین صفت:

هما انت که یک موصوفی گهتریاشه دگران بیا نه کنت چو:

مزن ترین، برزترین، ای صفتی علامه "ترین" انت که مطلقین صفتی آخرا آورتگه بیت بیدی ایشی به بلوچیئ زواناگون دگه گالاني آورتنا به مطلقین صفتانی دیما عالیین صفت جوڑه بیت چو: سک، باز و درستان که بازيي مانا دنت.

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ هرگجامی ای سبخئ یک باری را په برزین تواریٔ بوانیت.
- به ای سبخا سک چیی صفت انت.
- ای متنا په شری املا بلکت و جائیکه لازم انت سوالیه و شارحه علامهانا بلت.
- سئ واندگ سئ چیزی ناما بگشیت که به آوان میکروب ودیه بیت و په ایشی که چون و ترا بساتن هبربدنت.
- جالگئ چاچاکی پسوا ودی کنت.

خدا که شرمینیت دگه گون گرکی همراه بی

گسوین کار:

برزگئ چاچا کا به وتی کتابچهان بلکت و شه بربکنت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلبا بشکنت و رندا جستانی پسوا بگشت.

۱- رندا شه بهارا گجام موسمه کیت؟

۲- لواری هوا چون انت؟

۳- لوارسالئ چنتمی موسم انت؟

٤- نیوگ گیشتر به گجام موسما رسنت؟

۵- به لوارا انسان په چیا اڑ انت؟

- جالگئ مفردین گالانی جمعا ودی بکنت.

چم

جاگه

انسان

پلک

ناجوڑی

نیوگ

سوزی

- سئ واندگ په رون برزگئ وانتگ بوتگین مطلبا شه بر بگشیت.
- شه جالگئ گالان جمله جوڑ بکنت.

آپ

تاوان

پاک

بشودن

سبخئ بنیادین بزانتا"**میکروب بازکسانین لولوکی که گون چمان دیستگه نه بیت گون میکروسکوبا دیستگه بیت**، په برزین تواری بوانت.

ورگییٔ وارتنیٔ ڈول

مخسد: وانتن، لکتن و گون ورگیی وارتنی ڈولا واندگانی پجارتن.

جست:

۱- ورگی چیا شنت؟
۲- ورگیی وارتنی ڈول چون انت؟
۳- گجام ورگیا گیشتروش دارت؟

وڑوڑی ورگی، وراک وخوت مزنین نعمت انت که په انسانی جانی ود، مزنی و دروائیا باز پیدگ دارنت. اگه به وهده ووختا په مردما ورگی مه رسیت تاوان داریت واگه گیشتر شه ضرورتا ورگی وارتگ بیت هم تاوان داریت.

پکار انت ورگیی وارتنی ڈول ووخت و کچانا بزانن وای ٹکانا به چمی چیرا داشتگ بن.

- **دیما شه ورگیی وارتنا وتی دست، غاشغ وپنجگ ودگه ازبابانا پاک بشودن.**
- **به ورگیی وارتنی و هدا وتی دستانا به وتی پوز و گوش و سرو مودان مه جنن.**
- **گونڈین لونکه بزورن، جوان بجاهن و په اندازه بورن.**
- **هڈوک ، رگ و سک و حامگین چیزانامه ورن.**

شه ورگي که به گسا یاد گه جاگی په اما بریبرکرتگه بیت همانکه بزورن که وارتگه کنن، اگه وارتگ مه کنن مانںت وویلا ناخسته بنت.

همیکه گون دگران یگجا نانه ورن،په شری شه وتی جندی دیما بورن هرنیمگی ورگیان دست مه جنن، اگه نان وارتنی وهدا اماره صبر یا جکگی گیت وتی دیما دگه سونی بگردینن و بجکن.

- **دو وانندگ په رون نوکین سبخابوانیت.**
- **سبخا کراری بوانت وای گالانی چپا ودی بکنت.**

کسانی

نادروایی

تاوان

مه شودن

مه زانن

جتا

- ای مفردین گالانی جمعا جوڑ وبه وتی کتابچهان بلکت.

بزان

بشودین

مه جنین

بجاهین

جوانین واندگان!

- سئ واندگ ای سبخئ یک یک بارا په رون په برزین توارئ بوانیت.
- انون چیزیکه گشتگه بیت بلکت و جائیکه زانت سوالیه و شارحه بلت.
- شه ای گالان به جالگئ جملان اورکین جاگهان بیارت و آوانا پوره بکنت.

وتی دست

غاشغ وپنجگ

پاک بشودن

وتی دستانا

پوزوگوشا

مه جنن

دپا برتن

بجاهن

دیما شه ورگیی وارتنا .... ودگه ازبابانا ....

به ورگیی وارتنی وهدا...................... به وتی .... مه جنن.

وهده که لونکا...................... جوان ....

عزیزین واندگان!

- ای مطلبا جوان بشکنت و رندا جستانی پسوا بگشت.

۱- موشکئ چونین جناوری انت.

۲- موشک په ورگیین چیزان چه تاوان داریت؟

۳- دیوالانا چی کڈک کنت؟

٤- چی پچ و پوش و کاگد وکتابا چنت؟

۵- چی راز رازی ناجوڑیانا په انسانا رسنیت؟

- سئ واندگ چیزیکه دیما شه جستان گشتگ بوت یکواردگه شه بربگشیت.
- شه ای گالان جمله جوڑ بکنت و به وتی کتابچهان بلکت.

وهده ووخت

پکارانت

پیدگ

سبخئ بنیادیین بزانتا" **وڑوڑی ورگی، وراک و خوت مزنین نعمت انت که په انسانی جانی ود، مزنی و دُرائیا پیدگ دارنت"** په رون په برزین تواریٔ بوانت.

حیوان

مخسد:واندگ حیوانانا درست بکننت و آوانی ناما ونتگ ولکتگ بکننت.

جست:

۱- به برزگئ عکسا گجام حیوان دیستگه بنت؟
۲- گجام حیوان شه ایشان به بش وزولان زندگیه کننت؟
۳- گجام یکی شه ای حیوانان گون انسانان خو گپتگنت؟
٤- شه اشترا چه کارگپتگه بیت؟
٥- گجام حیوانا گیشتروش دارت؟

به امی عزیزین وطنا چنت رازی حیوان ودیه بیت هماحیوانیکه گون انسانا خو گپتگنت چو پس، بز، گوک، اشتر، اسپ غاتر و حرگسویین حیوان گشتگه بنت. شه حر، غاتر، اسپ و اشترا په باری بر تنا کارگپتگه بیت که اسپ شه حروغاترا پرواک ترانت مگه اشتر شه مچان پُر واک ترین حیوانی انت. شه حیوانان گوشت، شیر، روگن، پشم و پوست دستاکیت شه حیوانانی پوستا پوستین، کرتی، چرم، کلا، مشک، امپان، ایزک و زک جوړه بیت و شه آوانی پشمان ټکر، جراب، دستکش، برک، ټپر، گوالگ، تورگ کونټ، غالین و بازین چیزی دگه گوپتگه بیت، وحشین حیوان چو آهو، کوهین پس و بز و کرگوشک هم بازانت که گوشتش وارتنی انت.

به وطنی کوه، بش و زول و گیابانان درنده و ددین حیوان چو شیر، پلنگ، گرک، هوک، هپتار، شگال و روباه ودگه بازانت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخئ نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخئ متنا کرار بوانت و جالگئ گالانی چپا ودی بکنت.

گسویین

کسان

زیان

باز

- سئ ڈل بیت و هر ڈلی په رون گسویین حیوانانی ناما بگشت و به کاگدی دیما بلکت.
- شه هر ڈلی په وار یکّ یکّ واندگی په گسویین حیوانانی نپ و کتی باروا هبربدنت.

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رون ای سبخئ یکّ یکّ بارا په برزین تواری بوانیت.
- به ای سبخا تفضیلی و عالیین صفتانا نشان بدیت.
- چیزیکه انون گشتگه بیت بلکت و جائیکه زانت شارحه و سوالیه علامهانا بلت.
- سئ واندگ سئ حیوانی ناما که وش داریت بگشیت و باروی هبربدنت.

به جالگئ اورکین جاگهان هما حیوانانی ناما بلکت که گون انسانا خوگپتگنت.

به امی وطنا چنت رازی حیوان ودیه بیت هما حیوانیکه گون انسانان خوگپتگنت چو.......،............، ودگه انت.

گسویین کار:

هما وحشین حیوانانی ناماودی کنت که گوشتش روا و وارتنی انت رندا به وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین واندگان!

- ای متنا بشکنت وجستانی پسوا بگشت.

۱- به مہرو جنگی سالان به گجا ماین کرم کرتگ بوته؟

۲- ماین چنت ڈولی انت؟

۳- اگه رادیو، توپ ، کلم و گوازیئ وسیله بگندت چونه کنت؟

٤- به ماینان دست جتن چون انت؟

- سئ واندگ په واربرزگئ و نتگ بوتگین متنا یکوار دگه شه بربگشنت.
- جالگئ حیوانانی نامی گالانا گون خطی به هر یکی عکسا بلچنت.

بز
گوک
گرک
اشتر
پَس
روباه
پلنگ
شیر

سبخئ بنیادین بزانتا ″**به امی وطنا چنت رازی حیوان ودیه بیت هما حیوانیکه گون انسانا خوگپتگنت چو: پس، بز، گوک، اشتر، اسپ و حرگسویین حیوان گشتگه بنت**″ په وارپه برزین تواری بوانت.

مدت و دستگیری

مخسد: جملانی وانتن و لکتن و واندگانی پجارتن گون کمک و مدتا.

جست:

۱- به برزگئ عکسا چیه گندت؟

۲- اگه یکی شه شماوتی کلما بیهوش کرتگ بیت دگری که دوکلم آورتگ بیت گون آیی کمکه کنت؟

۳- اگه یکی شه شمی هم صنفان ناجوڑ و تاناییت په همرا داری آیراگسیه برت؟

٤- کمک و مدت چه پیدگ داریت؟

بالاچ و کریمداد، دو واندگُ شه یک هلکا و گون وت همپل انت.

ایشان به نادعلی مکتبا سبخه وانٺت، بالاچ تاریا و کریمداد نیمرو چامکتبا روت.

زی که گوات هم ات بالاچ وتی کتابانا زرت و سونی مکتبا را دگ بوت ٹکری دورا شتت که آیی پس بیبرگی چم به بالاچی کلما کپت که شه هوشی شتت. آ کلما زرت وشه سرا درکپت توار بال آورت که بالاچ گجایی تی کلم منته بری دما کریمداد آت و گشت: بالاچ دورا رسته بدی من آیی کلما برین.

کریمداد کلما زرت په جستن وتوار بالا چارسینت و کلمی دات.

بالاچ و آیی پس بیبرگ شه کریمدادی ای کمک و مدتاوش بوتنت.

عزیزین واندگان!

- سبخئ نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری (بی تواریٔ) بوانت وای جالگئ گالانی چپا به تهی ودی بکنت.

اشت

بزور

نزیک

کارین

شوت

خپه

- سئ ڈل بیت و هر ڈلی په برزگئ دو دوکلیما جمله جوڑ بکنت.
- شه هر ڈلی یک وانندگی په رون په کمک و مدتی نپ و کتی باروا هبربدنت.

جوانین وانندگان!

- سئ وانندگ په رون ای سبخئ یک یک بارا برزبوانیت.
- اشاره یین ضمیرا شه ای سبخا به وتی کتابچهان بلکت .
- چیزیکه انون گشتگه بیت بلکت وبه جائیکه زانت سوالیه و شارحه علامه بلت.
- شه جالگی جمعین گالان مفردین گال جوڑ بکنت.

درور: **شپان- شپ**

کلمان

ماران

آپان

ماهان

گوکان

نانان

پَسان

گَلَوان

شینکان

گُورکَان

گسویین کار:

جوانین وانندگان هرگجامی شه شما په کمک و مدتی باروا دو دو جمله به وتی کتابچهان بلکت.

جوانین وانندگان!

- ای مطلبا بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱- به بهارا گودر و چگوگ چیوه کننت؟
۲- به گجام وهدا باگ سبز و پُرپله بنت؟
۳- مردم پچی بهارا وش داریت؟
٤- بزگر به بهارا چیوه کننت؟
٥- مالانی زنک و زی وهده کدین انت؟

- سئ وانندگ په رون برزگئ وانتگ بوتگین مطلبا شه بربگشیت.

- جالگئ مفردین نامانا جمع بکنت.

مرد
لوگ
بُز
باگ
زاگ
گورگ

- به ای دو جملان جمعی علامها مالوم بکنت ورندا به وتی کتابچهان بلکت.
- بزگل و بره گل هر روچ به رودا آپه ورنت.

سبخئ بنیادیین بزانتا" **بالاچ و کریمداد دو واننده شه یک هلکا و گون وت همپل انت**" په رون په برزین تواری بوانت.

مزنانی عزت

مخسد: وانتن ولکتن صفتی در جانی زانتن و مزنانی عزت کرتن.

جست:

۱- به شمی کهولا شه شما مزن ترکئ انت؟
۲- اما پچی وتی ماس و پسا دوست دارن؟
۳- بیدی ماس و پسا دگه کي عزتا بدارن؟

یک روچی کریمداد شه وتی پسا جست کرت: بابه جان مروچی امی معلم په ماس و پس ودگه مزنانی عزت کرتنا هبردات. آگشت: زاگ باید انت و تی ماس و پس و مزنانی عزتا بکننت وآوانی هبرانا بشکننت.

کریمداد پس گشت: هان بابه! همی راز انت.

کریمداد که انگته سببا نه زانتت شه وتی پسا سوج کرت: پچی زاگ باید پس و ماس و معلمی عزتا بکننت و هبرانش مننت. آیی پس گشت: ماس و پس په وتی زاگانی مزن کرتنا شپ و روچ بی وابیه کشنت اگه ناجوړبنت آوانا ډاکتریا برنت و په پچ و پوش و ورگیی ودی کنگا باز زحمته کشنت و معلم هم په زاگانی رودینگ و تعلیما باز زحمت کشیت پمیشا باید باز احترام بیت. بیدی ایشی شما چنت براس که یک گسئ زاگت شه ته جلال مزن انت شه شما اعیدو مزن ترانت و بالاچ شمی مزن ترین براس انت باید وتی کسانی و مزنیا بزانت گونډین مزنانی عزتا داشتگ بیت و مزن گون گونډینان کمک و دلسوچی بکننت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخئ نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری بوانت و جالگئ کليماني چپا ودي بکنت .

گونڈینانی

جوڑ

کم

کسان

کسان تر

- دو ڈل بیت و په رون ای مفردین گالانی جمعا ودی بکنت.

کرت

بکنت

دات

گشت

بارت

- جالگئ گالانی حرفانا جتا جتا بلکت که هر حرفی به یک اورکین گسئ تهابیت.

مثال: پس

پـ	س

مزنانی

دلسوچی

زاگانی

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ ای سبخئ یک یک بارا په رون بوانیت.
- به ای سبخا مزن، مزن تر و مزن ترین صفتانی جملانابه وتی کتابچهان بلکت.
- ای مطلبا که په شما گشتگه بیت په جوانی بلکت و جائیکه زانت شارحه و سوالیه نشانانا بلت.
- صنفی سئ واندگ که بالادش.

برز

برزتر

برزترین

بیت به صنفی دیما بوشتنت و هرگجامی وتی ناما بگشیت.

- شه ای گالان به جالگئ جملانی اورکین جاگهان بلکت.

عزتا

مزن

مزنان

پس و ماس و دگه مزنانی.....................کنن.

وختیکه .... تواره کننت په عزت پسودین.

به راهها شه..................... دیما نه رون.

گسوین کار:

ای سبخئ اولی بارا به وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلبا بشکنت و رندا جستانی پسوا بگشت.

۱. علم چیی وڑا انت؟
۲. علم مردما چیا نشانه دنت؟
۳. شه علما بنیادم چی کٹ گپتگنت؟
٤. غدیما که بنیادم شه علما کٹه نه گپتنت زندش چون ات؟
٥. بالی گراب، موٹر، برغ ، راڈیو، تلویزیون، کمپیوٹر و انٹرنٹ چیی بروکٹ انت؟

- ای سوجیین (پرستنیین) جملانا به وتی کتابچهان بلکت و بوانت.

گاجیان گوکابستی؟
میرداد شه شارا آت ؟
خیر بی بی لوگا رپتی؟

- سئ واندگ په رون برزگئ مطلبا که دیما شه جستان علمی باروا گشتگ بوت شه بریکوار دگه بگشیت.
- شه ای گالان سوجیین جمله جوڑ کنت.

باندات
کدین
شتنت

سبخئ بنیادیین بزانتا "**زاگ بایدانت وتی ماس، پس و مزنانی عزتا بکننت و آوانی هبرانا بشکننت**" په رون په برزین توارئ بوانت.

ماس و پسئ حک

مخسد: گال و جملانی وانتن واندگانی پجارتن گون ماس و پسئ حکان.

جست:

٤- به برزگئ عکسا چیه گندت؟

٥- شمی ماس و پس شماره چی یات داتگنت؟

٦- به گسئ گجام کاران گون وتی ماس و پسا کمکه کنت؟

ماس و پس که کهولی مزن انت، په وتی زاگان، باز دلسوچ و مهربان انت ایشان په وتی زاگانی مزن کرتناباز زحمته کشنت.

ماس و پس وتی گونڈین زاگانا راه شُتن، هبر داتن و ادبا یا ته دینت وپه وتی زاگانی آسودگیا شپ و روچ کاره کننت.

آوان په امی جوانین رودینگ و مزن کرتن، پُچ وپوش و ورگیی بریبر کرتنا باز کاره کننت پمیشا امی سرا باز حک دارنت.

اما وتی ماس و پسا دوست دارن و مدام عزته کنن.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخئ نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کرار بوانت و ای گالانی چپا(ضدا) ودی بکنت.

کسان

شپ

گندگ

بی مهر

کنن

- پنچ ڈل بیت و په وتی ماس و پسانی حکانی بارواهبر بدئت و هر ڈلی وانندگ وتی ماس و پسئ حکی باروا دو جمله جوڑو په وتی همراهان بوانیت.
- شه ای گالان په جالگئ اورکین جاگهان گچین و به وتی کتابچهان بلکت.

دلسوچ

دوست

آسودگی

راه شتن

هبرداتن

ماس و پس په وتی زاگان باز.....................انت.

ماس و پس هر وهده وتی زاگانی..................... وشالیا لو ہنت.

ماس و پس گونڈین زاگانا.....................، .... وادبا یا ته دینت.

اما وتی ماس وپسا..................... دارن.

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ ای سبخئ سئ بارا په رون بوانیت.
- به ای سبخا اشاره ین ضمیر گجام انت.
- چیزی که انون گشتگه بیت بلکت و شارحه و سوالیه علامهانا به جائیکه لازم انت بلت.
- جالگئ مفردین گالانی جمعا ودی کنت.

حک

هبر

ماس

زاگ

پس

کار

براس

روچ

گسوبین کاز:

- سبخئ اولی سئ خطا به وتی کتابچهان بلکت.
- هما جملاناکه به صنفی تها به وتی ماس و پسئ صفتا لکتگت ئیکیی وڑا به گسا په وتی ماس و پسا بوانت.

عزیزین واندگان!

- جالگئ متنا بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱- ناجوڑئ گُجا دردہ کرت؟

۲- ڈاکتر شہ آیی چی جست کرت؟

۳- ناجوڑ چی پسو دات؟

٤- ڈاکتر ناجوڑا چیی دارو دات؟

۵- شہ ای مطلبا چی یات گپتت؟

- جالگئ متل و گالوارا نابوانت و شہ دیمی بہ وتی کتابچهان بلکت.

خان توما بی شامه و سپیت
نان اگه دگری انت لاپ تی جندی
زندگی کتابی انت باید آیرا بوانن

- چیزیکه دیماشه جستان اوشکتت سئ واندگ په رون شه بر یکوار دگه بگشیت.
- شه ای گالان یک یک جمله ردو بند کنت.

عزت

باز

گونڈین

زاگانا

امی سرا

سبخئ بنیادیین بزانتا ″**ماس و پس په وتی زاگان باز دلسوچ و مهربان انت**″ په وار په برزین تواری بوانت.

سدک و راستی

مخسد: وانتن، لکتن و واندگانی سرپد کرتن شه سدک و راستیا.

جست:

۱- سدک و راستی چیا شنت؟
۲- مردم گیشتر به کی سرا باور ودیه کننت؟
۳- مردم به کی سرا باور ودیه نه کننت؟

منی ناکو گشت: سدک و راستی شه انسانی جوانین صفتان انت. انسان باید سدک و راستی بداریت.

اللّه"ج" انسانا شه ڈگار و آسمانانی مچین چیزان شرتر ودی کرته که شه مچان براهدار تر و سرپدترانت، اماره عکل و هوش داته ، باید شه وتی عکل و هوشا کاربگرن.

اگه امی هبر وکردار یک وڑابیت سدک و راستیی واوندن و مچین امی عزتا کننت و اماره په برزین چمی گندنت.

اگه امی هبروکردار یک راز و هم وڑمه بنت و کلپی و دروگ داشتگ بنت په امی شان و عزتا تاوانه رسیت و کسی امی سرا باور ودیه نه کنت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخئ نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری(بی توار) بوانت و شه آیی ای گالانی چپا ودی بکنت.

کلپی و دروگ

نازانت

جوانین

کلپ

دروگ

- دو ڈل بیت و هر ڈلی په سدک و راستیی باروا هبربدیت.
- شه ای گالان په جالگئ اورکین جاگهان درگیجت.

صفتان

عکل و هوشا

توپیر

۱- سدک و راستی شه انسانی جوانین..................... انت.

۲- باید شه وتی .... کاربگرن.

۳- امی هبرو کردار باید .... داشتگ مه بنت.

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رون ای سبخئ یک بارا په بُرزین تواریٔ بوانت.
- صفتی ڈولا به ای سبخا بگشت.
- ای مطلبا په شری املا بلکت و جائیکه لازم انت سوالیه و شارحه علامهانا بلت.
- جالگئ جمعین گالانی مفردا ودی بکنت.

آسمانان

کننت

چیزان

بنت

بگرن

واوندن

گندنت

صفتان

- چاچا کی پسوا بگشت.

خدا که شرمینیت گون گرکی همراه بی.

گسویین کار:

هرگجامی شه شما ای سبخئ اولی بارا سئ سئ وار به وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلبا بشکنت و جُستانی پسوا بگشت.

۱. اگه کسی کارمه کنت نیک بخته بیت؟
۲. بی کاری چون انت؟
۳. نیک بختی به چیا انت؟
٤. کسیکه کارا شه سرا گوازینیت آیوکی چونه گندت؟
٥. نیک بختیی راه گجام انت؟

- جالگیٔ گالانی حرفانا جتا جتا به اورکین گسانی تها بلکت.

راستی **مردمی** **براهدار تر**

- سیٔ واندگ په رون برزگیٔ وانتگ بوتگین مطلبا شه بر بگشیت.

سبخیٔ بنیادیین بزانتا" **سدک و راستی شه انسانی جوانین صفتان انت باید هر مردمی سدک و راستی بداریت**" په رون په برزین تواریٔ بوانت.

سول

مخسد: وانتن، لکتن و جوانین خو وتبی کدری زانتن.

جست:

۱- جوانین خوچیا شنت؟

۲- گندگی چه انت و گندگین خوگجام انت؟

۳- سول چه کتی داریت و مڑگ چه تاوانی؟

سول، دوستی، مهر و مابتا شنت. اما باید جوانین خو وتبی داشتگ بن، دگرانا په برزین چمی بگندن و آوانی عزتا بدارن، دگری چیزا په زورانسری واوندی مه کنن به هرجاگه وهرکاری وتی جاگه و حدا بزانن و بی وارمه بین.

همیکه گون دگری په جوانی هبرداتگ بیت یا شه دگری وترا دیما پرینن ناوشی و بد بریی سببه بیت وگڑان هبربه چچڑی بوتن و مڑو جنگارسیت، پمیشالازم انت به هرجاگی گون دگران نیکین کرداری بدارن، هرچنکس دگرانی عزتا بکنن امی جندی عزت گیشه بیت و ای وڑا شه هر دونیمگا مهر و دوستی ودیه بیت و مهروما بت سول کاریت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخئ نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری بوانت و ای گالانی چپا ودی بکنت.

جنگ

گندگین

پَدا

عزیزین واندگان!

- سئ ڈل بیت و هر ڈلی په مردمگری وجوانین خوی باروا هبربدنت.
- هر ڈلی واندگ گندگین خو و تبئ باروا هبربدنت و هما کردارانی ناما بگرت که کسی شه آوان و شه نه بارت و آسرا چچڑی بوتن و جنگی سببه بیت.
- پرچی شه گندگین خو وکرداری واوندا کسیا وشه نه کیت و شه آیی دوریه کننت.

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رون ای سبخئ یک یک بارا بوانیت.
- سوجیین دو جمله جوڑ و به وتی کتابچهان بلکت.
- انون چیزیکه گشتگه بیت بلکت و جائیکه زانت شارحه وسوالیه علامهانا بلت.
- ای چنت کشکا بوانت و رندا به وتی کتابچهان بلکت. **سول جوانین چیزی انت به سولا مردمانی میانجینا دوستی و مهرمابت گیشه بیت و هرگجامی به هر کار و کاسبی که انت په وطنی آباتی و ترخیا کاره کنت. پاچین پیشانی نیکین سلوک و مردمگری به امی میانجینا مابت و دوستیه کاریت**.

وشال و پر هندگ ببیت
سوبین و هم زندگ ببیت.

گسوبین کار:

شه سول ، نیکین کرداری ، گالان به وتی کتابچهان جمله جوڑ بکنت.

عزیزین واندگان!

- ای متنا بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱- چی نزیک آپی تها غرخ بیت؟
۲- کپوت په مورینکا چی کرت؟
۳- کیه لوٹت کپوتا شکار کنت؟
٤- مورینك چون کرت؟
٥- پچی شکاری کپوتا شکار کرتگ نه کرت؟

- په جالگئ اورکین جاگهان شه ای گالان گچین کنت و رندا به وتی کتابچهان بلکت.

امر کرته.   اما باید انت   گون هرکسا

الله پاک سول و دوستی باروا .... په جوانی و مردمگری هبربدین.

- شه ای جالگئ گالان به وتی کتابچهان جمله بلکت.

رون و وار
مردمگری
تال و شور
چچڑی

سبخئ بنیادیین بزانتا"**سول، دوستی و مهرومابتا شنت اما بایدانت جوانین خو و تبی داشتگ بن**" په رون په برزین توارئ بوانت.

حشر

مخسد: اشاره یین ضمیرانی درست کرتن، وانتن، لکتن و حشری پجارتن.

جست:

٤- به برزگئ عکسا چیه گندت؟

٥- حشر چیا شنت؟

٦- حشر چه کتی داریت؟

٧- په گجام کاران حشره کننت؟

٨- حشری کار شه کئ په اما میراث منته؟

همیکه مردم یگجایی یک کاری راتسره رسیننت ایش حشرانت که ایشانی مخسد وواهگ یکی انت.پاری گلمیری هلکی مردم به هلکی گوره بندیی کارا حشر کرتنت دیما شه حشری بنا بوتنا ناکو گلمیر که ای هلکی مزن و سپی ریش انت په حشری کدری باروا هبردات، آگشت:په مزنین کارانی دربرتنا حشر باز پیدگ داریت. ای داب شه امی پس و پیروکان منته و باز براه دنت که هلکی مردم په گوره بندیی حشرا آستونکانا بالا چتگنت.

رندا گوره بندیی حشری کار بنابوت و مردم گون بیل وتیشگان به کارا بهر زرتنت-انون امی هلک به رودی نیمگاسکین گوره یی داریت که آپی دیما گیت.

عزيزين واندگان!

- اي سبخي نوكين گالانا سيايگ بكنت.
- دو واندگ په رون نوكين سبخابوانت.
- سبخا كراري بوانت واي گالاني ضدا ودي بكنت.

گندگي

خرابي

ضرر

نه کرتنت

- پنج ڈل بيت وشه هر ڈلي په رون يك واندگي حشرى باروا هبر بدنت.
- په جالگي اوركين جاگهان شه اى گالان درگيجت

حشر

گوره بنديي

كه شه

به مزنين كاراني در برتنا............................ **باز پايدگ داريت**.

پاری امئ هلكئ مردم به .... **كارا حشر كرتنت**.

ناكو گلمير .... **هلكي مزن و سپي ريشان انت**.

عزيزين واندگان!

- سئ واندگ اي سبخي يک يک باراپه رون په برزين تواري بوانيت.
- اي متناپه شري املا بلکت و جائيکه زانت سواليه و شارحهٔ علامه بلت.
- سئ واندگ په رون به دگراني د يما جوانين واندگي صفتانا بگشيت.
- جالگي مفردين گالاني جمعا ودي و رندا به وتي کتابچهان بلکت.

گرت

کيت

برت

روت

ات

بارت

شت

گپت

زنت

پيروک

استونک

گسويين کار:

شه جالگي حرفان گال وشه گالان جمله جوڑ ورندا به وتي کتابچهان بلکت.

حـ – شـ – ر　　　　　　　　　— بـ – ر — تنـ – ا بهر.

عزیزین واندگان!

- اي مطلبا بشکنت و جستاني پسوابگشت.

۱- رنداشه زمستانا گجام موسمه کیت؟

۲- بهار سالي چنتمي موسم انت؟

۳- بهار چونین هواي داریت؟

٤- مردم به گجام موسما نهاله نادینت؟

عزیزین واندگان:

- په مزنین کاراني در برتنا حشر شه دیر پا به اینگوداب انت شما شه وتي گسي مزنان په دگه دابي بارواکه مردم دارنت مالومات بگرت.

- سئ واندگ په رون برزگئ وانتگ بوتگین مطلبا شه بربگشیت.
- جالگي گالانا به جملان بیارت و به وتي کتابچهان بلکت.

پاري

کتهوک

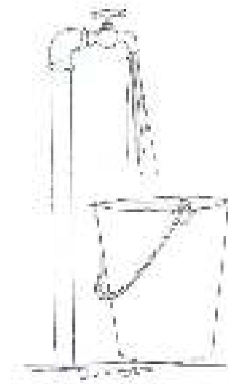
په تپاک

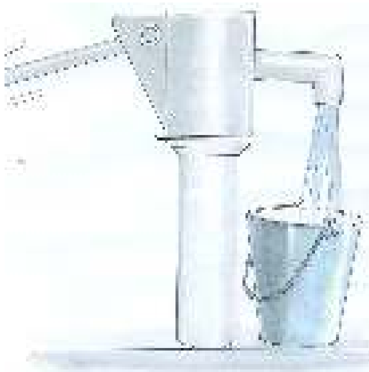
بیل وتیشگ

سبخئ بنیادیین بزانتا (**حشر په کارئ یگجایین در برتنا بازکتهوک انت امي مردم به مزنین کاران حشره کننت**). په رون په برزین تواري بوانت.

پاکین ورگیین آپ

مخسد: وانتن ولکتن و پاکین ورگیین آپي کټ ویپدگا زانتن

جست:

١- ورگیین پاکین آپا چون درسته کنت؟
٢- به شمی نظرا ورگیین زبرین آپ گجام انت؟
٣- شه ناپاکین آپی وارتناچی ودیه بیت؟
٤- انون په وارتناشه گجا آپ کارت؟

آپ شه زندگیي مزنین اړان انت که انسان، حیوان، درچک کشت و کشار و سوزگ په آپا اړنت. دلگوشیی وړی هبرایش انت که مشما ورگیین آپا بزانن، ورگیین آپ باید پاک بیت. پاکین آپا شه رنگ، بوه و تامیه زانن، آپیکه ساپ وروشنین رنگي بداریت بوه مه دنت وجوانین مزگي بدنت په وارتنا زبرانت.جوهاني آپ، حوض و کولاپ و نیزاری آپ که سرپاچ انت و گوات و لوړ هر چیابه آواني تها پرینیت یا مال و دگه حیوان شه آوان ورنت و به تهي چاره کننت یا مردم و تي پچ و پوشانا شودنت په وارتنا جوان نه انت. چمگ،کاریز، چاه و نلي آپ په وارتنا زبر انت. اما باید ورگیین آپي کدرا بزانن

پرچي که بيدي پاکين ورگيين آپا دگه آپی وارتن اماره گون نا جوڑ یا دیم په دیمه کنت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کرار بوانت وای گالانی چپا ودی بکنت.

گندگ

کچٹ

دُرایی

سربستگ

- چار ڈل بیت و هر ڈلی پاکین ورگیین آپی باروا هبر بدنت.
- دو واندگ په رون بگشنت که گجام آپ په ورگا جوان نه ونت.

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په وارای سبخی یک یک بارا بوانیت.
- سبخي جمعین گالانا ودی بکنت.
- انون چیزیکه گشتگه بیت بلکت و شارحه و سوالیه علامهانا هرجاگه ایکه زانت بلت.
- سئ واندگ په رون په پاکین ورگیین آپی باروا که شه گجا کارنت و چیی تها ساتنت هبر بدئت.
- هر گجامی شه شما کترهی گون وت پکر بکنت که اگه پاکین ورگیین آپ ودی مه بیت چونه بیت؟
- دو ڈل بیت و هر ڈلی په ایشی که بیدی انسانا دگه کئ په آپا اڑانت هبر بدنت.

گسوین کار:

ای سبخی سومی بارا به وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلبا بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱- چیه لوتہت چوکوا بوارت؟
۲- چوکو روباها چه گشت؟
۳- چوکو که دیوالی سرانشت روبا آیراچه گشت؟
٤- چوکو روباهی پسوا چه گشت؟
۵- ماشینین چوکوا درسته کنت؟

- جالگی دو متلا بوانت و به وتی کتابچهان بلکت وشه برکنت.

ای رو چ مچانی سراکیت
ای اشتر مچانی لوگی دیما جُکیت.

- سئ واندگ په وار برزگی وانتگ بوتگین مطلبا شه برپدوارگ بگشیت.
- شه ای جاگهانی آپان ورگیین آپا ودی و به وتی کتابچهان به اورکین جاگهی تها بلکت.

جوهانی آپ ....**په ورگا انت**
نیزاری آپ
حوضی آپ
نلی آپ

سلام داتن

مخسد: وانتن، لکتن و سلام داتنی ڊولی زانتن.

جست:

۱- سلام داتن چونین خو و تبی انت؟
۲- وختیکه صنفا کاین اولسرا چیه گشن؟
۳- اما باید انت کئ را سلام بدین؟

سلام داتن جوان انت که شه انسان و خاص مسلمانانی نیکین خو ان حسابه کیت. گون سلام داتنا شه کسی چیزی کمه نه بیت بلی آیی مرد مگری و نیکین تب وخو روشه بیت.

همیکه گونڊین په مزن تران یا یکی په آدگرا سلامه دینت گون سلام داتنا مهر و محبت گیشه بیت.

و هده که اما مکتبا کاین په وتی معلم و هم صنفان سلامه دین و به گسا په وتی کهولی مزنان سلامه دین باز زبرانت. ای وڕاگون سلام داتنا مچانی عزتی وڕه بن هر کس اما ره دوست داریت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری بوانت شه جالگی گالان په اورکین جاگهانی پر کرتنا گچین ورندا به وتی کتابچهان بلکت.

سلام

جوان

مسلمانانی

سلام داتنا

کمه نه بیت

مردمگری

روشه بیت.

.... داتن .... انت که شه انسان خاص .... نیکین خوان حسابه کیت. گون.................. شه کسی چیزی .... بلی آیی .... و نیکین تب....................... .

- پنج ډل بیت و شه هر ډلی یک واندگی په رون په سلام داتنی کدری باروا هبر بدنت.

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رون ای سبخی یک یک بارا په برزین تواری بوانیت.
- به ای سبخامزن تر چیی صفت انت.
- ای متنا په شری املا بلکت و شارحه و سوالیه علامها نا بلت.
- سئ واندگ بگشنت که په کئ باید سلام داتگ بیت و رندا په سلامی داتنی کدری باروا هبر بدینت.
- ای مفردین گالانی جمعا و دی و به وتی کتابچهان بلکت ورنداهر مفردین کلیمی راگون آیی جمعی کلیما گون خطی بلچنت. دروری وڑا دک – دکان.

نیک ________________

دوست ________________

دک ________ **دکان**

شَار ________________

چم ________________

گسویین کار:

ای سبخی اول بارا به وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین واندگان!

- اي متنا بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

١- پچی نویسوك په آء مردما کاگدنه لکت؟
٢- کاگدیکه جوان و نتگ بیت چون لکتگ بیت؟
٣- اگر به کاگدی نبشته و لکتنی وختا حرف په شری لکتگ مه بنت چونه بیت؟
٤- اگر بلوڇن جوانین نویسوکی بن باید چون بکنن؟

- گون ای گالان جمله جوڑ بکنت.

جوان
گونڈتر
مزن تر
وهده که

- سی واندگ په رون چیزیکه دیماشه جستان اوشکتت شه بربگشیت.
- جالگی مفرد و جمعین گالانا به وتی کتابچهان سیایگ ورندا آوانا گون یکی ادگرابلچینت.

خو	**مزنان**
براس	**گسان**
مزن	**خوان**
گس	**براسان**

سبخی بنیادیین بزانتا (**سلام داتن جوان انت وشه مسلمانانی نیکین خوان حسابه کیت**) په وار په برزین تواری بو انت.

نکل

مخسد: وانتن، لکتن و واندگانی پجارتن گون نکلا.

جست:

۱- نکل چیاشنت؟
۲- گجام یکین شه شما نکلی زانت؟
۳- کروس و روباهی نکلا اوشکتگت؟

روچی روباهی شه هلکی کنکا گوست. پزورین کروسی را دیست که دانو که چنت. روباه دیماشت، سوجی گپت و گشت: دوست! من تی پساجوان درسته کنین. آشه مچین کروسان شرترین تواری داشت. شه آیی توارا منابازوشه کات. تی توار چون انت؟ سادگین کروس شه آیی مکروچمان سرپدنه ات. گشت: منی توار هم چون منی پسی تواریبا جوان انت. زوتی چمانا مُٹ کرت وتی بانزولانا سرینت ولوٹت که اذان بدنت. روباه آیرا گپت و جست به ای وهدا هلکی کُچَک روباهی پداکپتنت. کروس په وتی نجاتا پکری کرت وروباها گشت اگه لوٹی نجات بکنی کچکانا بگش ای کروس شه شمی هلکانه انت. همیکه روباه دپا پاچ کرت چیزی بگشیت کروس پِرکرت وبه درچکی سرا نشت. روباه په ایشی که شکارا شه دستا داتت گشت: مه بیت انچین دپی که ویلا پاچه بیت. همی رازکروس گشت: مه بیت انچین چمی که ویلامته بیت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا به وتی کتابچهان سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون ای سبخا بوانیت وای جالگی گالانی ضدا شه آیی تها ودی بکنت.

دورا

مُتّ

لاگرین

گندگ ترین

جالگی نیمگین جملانا پوره بلکت.

روچی روباهی ....

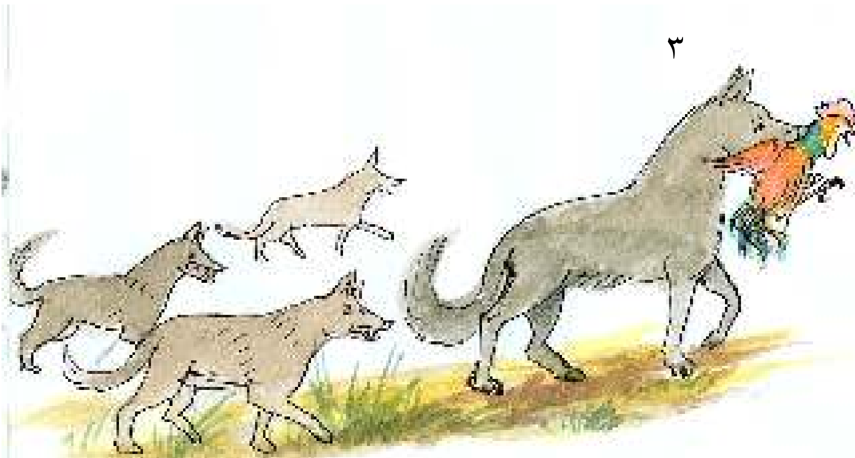
پزورین کروسی را ....

روباه دیماشت، سوجی گپت ....

آء **شه مچین کروسان** ....

شه آیی توارا ....

تی توار ....

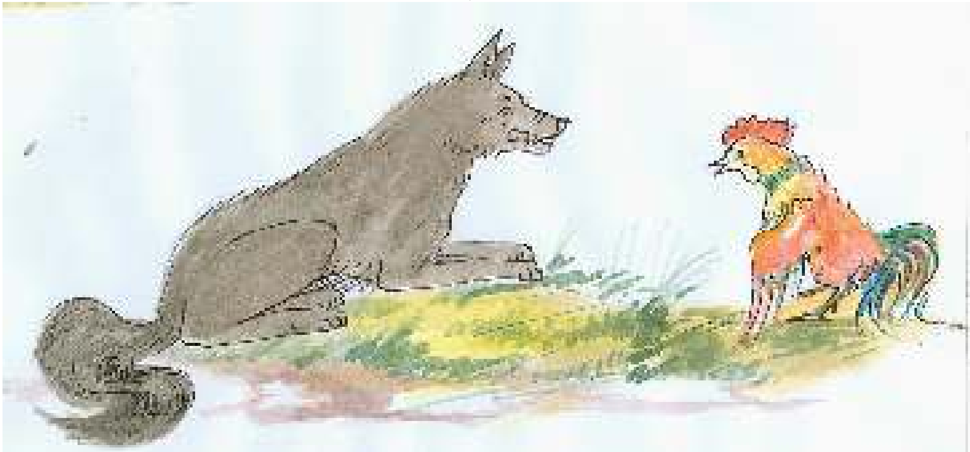

عزیزین واندگان!

- سی واندگ په رون ای سبخی یک یک بارا په برزین تواری بوانیت.
- به ای سبخا شرترین گجام صفت انت، مالوم و به وتی کتابچهان بلکت.
- ای مطلبا په شری بلکت و به جائیکه لازم انت سوالیه وشارحه علامها نابلت.
- سی واندگ په رون په پکرکرتن وشه شیواریا کار گپتنا هبربدنت.
- سئ گال بلکت که گون س حرفا بنا بوتگ بنت.
- سئ گال بلکت که گون ش حرفا بنا بوتگ بنت.
- جالگی جملا به وتی کتابچهان بلکت وشه برکنت.

به هرکاری پکرکرتن وشه شیواریا کارگپتن باز جوان انت

۴

گسویین کار:

هرگجامی شه شما ای نکلا به وتی گساپه وتی کهولی باسکان بگشت. که سادگیی پاچون انت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلبا بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱- نور احمد چنت سالگ ات؟
۲- نور احمدی ماس وپس لوټنت گجا برونت؟
۳- نور احمدی ماس وپس لوټنت کی رامه برنت؟
٤- نور احمدی پس آیرا گجا برت؟
۵- نور احمد وتی ماسا چه گشت؟

- شه ای گالان په جالگی اورکین جاگهان درگجت.

سادگین

مکروچمان

نه ات

منی توارهم

منی پسی تواریبا

.... کروس شه آیی .... سرپد .... گشت: .... چون .... جوان انت.

- سئ واندگ په رون برزگی وانتگ بوتگین مطلباشه بربگشیت.
- په ای گالان جمله جوړبکنت.

روباه

کروس

زوت

مټ کرت

سبخی ای بهرا (**سادگین کروس شه روباهی مکروچمان سرپدنه ات**) په رون په برزین تواری بوانت.

زندگیئ چارگرد

مخسد: وانتن ولکتن و گون زندگیی چارگردا واندگانی پجارتن

جست:

۱- زندگیی چارگرد چیا شنت؟
۲- چارگردی پاک ساتن چه کتی داریت؟
۳- اگه زندگیی چارگرد پاک ساتگ مه بیت چونه بیت؟
٤- پچی باید په زندگیی چارگردی پاک ساتنا دلگوش بکنن؟

انسان به جائیکه زندگیه کنت شه گسی دیما گپته ته جائیکه کوستیت و نندیت آیی زندگیی چارگرد گشتگه بیت باید انت مدام پاک ساتگ بیت. اگه وتی گس، گسی دیم، سرا، کوچگ، هلک و شار و ایشک و اشکا پاک بساتن امی دُرایی زبرساتگ و زندگیی چارگردنه تانا براهداره بیت بلکین اماره جوڑ و سالمه ساتیت.

اما مچین گونڈ و مزن، پیر و ورنا په جوانین چارگردی اڑن زندگیی چارگردی پاک ساتن مچانی کار انت.

اگه په زندگیی چارگردی پاک ساتنا دلگوش بیت نیوگ دار و بی نیوگین درچک و نهال و سرسبزی گیش بنت زندگیی چارگرد براهدار و زبرین هوای ودیه بیت که په انسانی دروائیا باز کٹوک انت.

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ هرگجامی ای سبخی یک بارا په رون په برزین تواری بوانیت.
- ای مطلبا (متنا) جوان املا بلکت و جائیکه لازم انت سوالیه و شارحۂ علامهانا بلت.
- شه جالگی گالان په اورکین جاگهان درگیجت ورندا به وتی کتابچهان بلکت.

زندگیی چارگرد

وتی گس

سرا

هلک و شارا

پاک

زبر

هلک و شار

اگه .... گسی دیم، .... کوچگ، .... وایشک و آشکا .... بساتن امی دُرایی ساتگ و .... براهداره بیت.

گسویین کار:

زندگیی چارگردی کدری باروا په وتی کهولی دگه باسکان هبربدئت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا به وتی کتابچهان سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانت.
- سوجیین دو جمله جوړوبه وتی کتابچهان بلکت.
- سبخا کراری بوانت و جالگی گالانی چپا ودی بکنت.

گندگ

تاوان

هیچکه

خرابین

کچٹ

- شه جالگی جتاین حرفان گال جوړ بکنت ورندا به تختی سرا بلکت.

جـ - ا - ئـ - یــ - که

ز - نـ - د - گه - یـه

چـ - ا - ر گـ - ر - د

- پنچ ډل بیت و هر ډلی یک واندگی په رون زندگیی چارگردی باروا هبربدنت.
- ای جملانا به وتی کتابچهان بلکت.

درچک و نیال په هوای پاک کرتنا کټوک انت.

پاکیزگی په چارگردا ضرور انت.

جوانین چارگرد جوانین زندگی.

عزیزین واندگان!

- ای مطلبا بشکنت ورندا جستانی پسوا بگشت.

۱- ملاریا یا لرزگی تپ شه چیا ودیه بیت؟
۲- ملاریای پَشگ به گجا ودیه بیت؟
۳- په ملاریای پَشَگی دیمگیریاچی بکنن؟
٤- گسی در و درگهیا جالی و پردگی گپتن چی کتی داریت؟
٥- جائیکه پوستگین آپی کولاپ بیت چه تاوان داریت؟

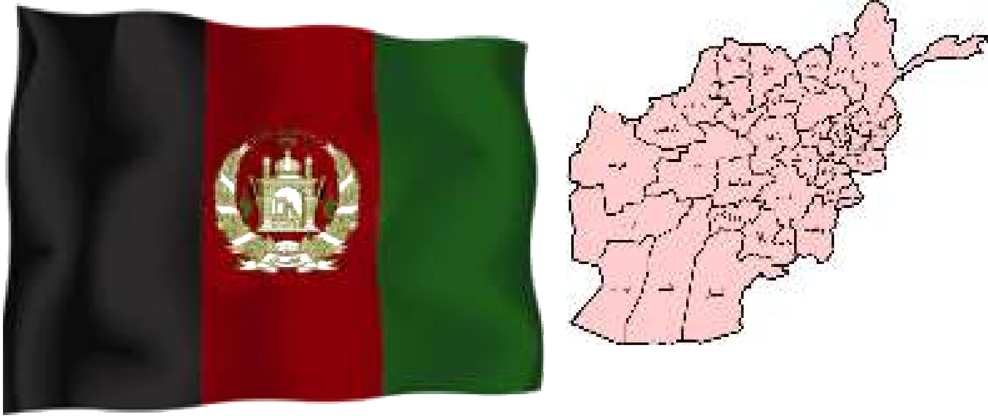
- سی واندگ په رون برزگی وانتگ بوتگین مطلبا شه بر بگشیت.
- شه ای گالان په ڈولین جمله بلکت.

پوستگین آپ
بگرن
اڑن
مچانی
براهدار
اگه.

سبخی بنیادیین بزانتا (**زندگیی چارگردی پاک ساتن مچانی کارانت بایدانت په چارگردی پاکیا مچین دلگوش بکنن**) په رون په بُرزین تواری بوانت.

وطن

مخسد: وانتن ولکتن، افغانستان، پایتخت و بیرغی رنگانی پجارتن

جست:

۱- به برزگی عکساچیه گندت؟
۲- افغانستان کي وطنی نام انت؟
۳- امی بیرغ گجام رنگانا داریت؟
٤- امی وطنی پایتخت (بنجا)گجام شار انت؟

امی عزیزین وطن افغانستان یک اسلامیین ملکی انت که مزنین شار، برزین کوه، بازین رود و پراوشا بیتین پټ و گیابان داریت.

به امی وطنا بازین کومی په براسی زندگیه کننت و په یکویی و تپاک په وطنی آبا تیا کاره کننت. امی وطنی بیرغ سئ رنگ داریت که سیاه، سُهر و سبزانت.

امی وطنی پایتخت (بنجاه) کابلی براهدارین شار انت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا به کاگدی دیما سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- ای سبخا بوانت و جالگی کلیما نی چپا ودی بکنت.

کسائین

کَمین

پرا

جالین

کم گور

- شه جالگی گالان په اورکین جاگهان گچین و رندا به وتی کتابچهان بلکت.

وطن

اسلامیین

مزنین شار

برزین

بازین

پٹ و گیابان

امی عزیزین .... افغانستان یک. .... ملکی انت که ....، .... کوه، .... رود و پراه وشا بیتین .... داریت.

شه جالگی گالان جمله جوڑبکنت

امی

آباتیا

سئ رنگ

پایتخت

اسلامیین

عزیزین واندگان!

- سی واندگ هرگجامی په وار ای سبخی یک یک بارا په برزین تواری بوانیت.
- انون چیزیکه گشتگه بیت بلکت و شارحه و سوالیه علامهانا- جائیکه لازم انت بلت.
- سئ واندگ په وار هرگجامی په بیرغی باروا هبربدنت و بیرغی رنگانی نامابگشیت.
- هرگجامی شه شما وطنی دومزنین شاری ناما یات بگیت و په وتی دگه همراهان بگشیت.

گسوین کار:

ای گالانی حرفانا جتا جتا به وتی کتابچهان بلکت.

چو: کوه- کـ –و – ه

افغانستان

اسلامیین

براهدارین

عزیزین واندگان!

- ای متنا بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱- ای وطنئ نام چه انت؟
۲- اما به گجا زندگیه کنن؟
۳- افغانستانئ هوا چون انت؟
٤- افغانستانئ چنت رازی نیوگی ناما بگشت؟
۵- کی باید افغانستانا دوست بداریت و په آیی ترخی و آباتیا کار بکنت؟

- سئ واندگ په وار برزگی وانتگ بوتگین متناشه بریکوار دگه بگشت.
- ای جالگی متلا سئ واندگ بوانیت و په آیی بارواهبر بدنت.
- وای وطنی هشکین دار
- شه جالگی ریتگ و تالانین حرفان گال جوڑ بکنت.

ز	نـ	د	گـ	یه

کـ	نـ	ن

ا	فـ	ـغـ	ا	نـ	ـسـ	تـ	ا	ن

سبخی بنیادیین بزانتا ((**امی عزیزین وطن افغانستان یک اسلامیین ملکی انت که مزنین شار، برزین کوه، بازین رود و پراوشا بیتین پٹ و گیابان داریت**)) په رون په برزین تواری بوانت.

بزانت بلد

گال	بزانت (مانا)	گال	بزانت (مانا)
– لکتن	نبشته کرتن	– کچٹ	ناپاك، چرکی
– سیایگ کرتن	نبشته کرتن	– مرد مگری	جوانین سلوك
– وانندگ	وانوك، شاگرد	– مُزواك	دنتان پاك کنوك
– سوبین	کامیاب	– پاری	گوستگین سال
– وش	خوش	– وساك	واك ووس
– پجارتن	درست کرتن، زانتن	– مه شموشن	شه هوشامه برن
– جست	سوج	– دلگوش کرتن	پام کرتن
– پسو	جواب	– پوه	سرپد
– سرپد	پوه	– مشکول	گٹ
– ودی کنوك	پیدا کنوك	– ناهودگ	ویل، بی کٹ
– حکمت	علم، زانگ	– بش وزول	جنگل، درچك
– واك	کدرت	– چارگرد	ایشك و آشك
– وڑ	ڈول	– جوانین	زبرین
– آسر–پا–	نتیجه	– همیکه	وهدەکه، درگتیکه
– گڑیین	آخرین	– بَڑك	دورنگین (سیاوسپیتین)
– نازل کرتگیت	ایر آورتگیت		
– اُمت	پیغمبر(ص) پیرو	– درچك	درخت– نیال
– بزانت	مانا	– چاولی	اوشکین گلو
– ازباب	اوزار و وسیله	– شیرگ	چیزیکه شه کوہگی دلگا گپتگه بیت
– سلبی	شوخی سروتوار		
– هیل	عادت، خوگپتن	– همپل	همسایگ ، همسروگ

بزانت بلد

گال	بزانت (مانا)
- لوار	سالی دومی موسم
- تیرماه	سالی سومی موسم
- ذمه وار	مسوول
- پنت	سوگه
- پسلا	پدا
- کول	وعده
- بدکول	وعدی سرانه اوشتاتن
- باسک	بدنی بار (عضو)
- دروشم	وڕ، ڈول
- لگاشتن	موشتن
- تارم	تارینک
- لولوک	کسانین جاندار پشگ، گودر، مسسک ودگه
- کٹ	نپ، پیدگ
- ڈونھ	مرتگین حیوانی لاشه
- لاڑداتن	جوش داتن
- پُلک	اُرتین حاک
- سوزی	سبزی
- ورگی	وراک، خوت
- ودکرتن	مزن بوتن
- ناخست	خراب
- دد	درنده
-ترخی	دیماروگ
- غرخ	بڕتن، ایرشتن

گال	بزانت (مانا)
- گسویین حیوان	حیوانیکه گون انسانا خوگیت
- مشک	مالی پوستی که په آپا بیت
- امپان	مالی پوستی که په آچشی روک کرتنا بیت
- ایزک	مالی پوستی که به تهی شیر منتنت
- زک	مالی پوستی که به تهی روگن ساتنت
- ددیین حیوان	درنده ین حیوان
- ماین	ترکتنیین چیز
- مدت	دستگیری، کمک
-بُزگل	بازین بُز
- بره گل	بازین گورگ
- زنک	پس و بزانی زاتن
- کهول	فامیل، خانواده
- حکدار	وتی، نزیکین سیاد
- شرتر	گهتر، جوان تر، زبرتر
- توپیر	پرک
- خو	عادت، تب
- رون	وار
- چچڑی	آخته، دست بزنچک
- مابت	مهر، دوستی

بزانت بلد

گال	بزانت (مانا)
- حشر	یگجایین کار
- گوره	بند، سد
- داب	رسم و رواج
- دیرپا	بازدیما
- ای وڑا	ای رازا
- عزتی وڑ	عزتی لایک
- تب	خو، عادت
- سرپد	آگاه
- چارگرد	جاگه، ایشک و آشک
- هَند	جاگه
- دوار	نپاد
- هنکین	جاگه و هند
- بُندر	جاگه و هند
- نندو نیاد	اوستاتن ونشتن
- ارمان	لوٹگ
- واهگ	امیت
- پیرزو	روا داری

بن چمگ

- بلوچییٔ زوان راهبند، ع. پهوال ا.ا.ج علومی اکادمی هجری شمسیی ۱۳۶۲ سال.

- بلوچییٔ متل گالوار. نزار و پولکار ولی محمد رخشانی.

- بلوچییٔ گالبند، ع. پهوال.

- سید گنج "سید هاشمی".

- براهدارین پل شه بلوچییٔ لبزانکیٔ باگا. ع. پهوال هجری شمسیی ۱۳۶۶ سال.

- بلوچی بوانیں عبدالکریم "راجی".

معارفی ترانه

پادبیت مزن و گـونډ په نپ و کار معارف

آبات بساتت درو دیـــوار معـــارف

بترا کینت دلانا بکنت جـــون جگـــرانا

شـــاداب بســـاتت گل و گلزار معارف

جون بنت دل وکپ جگر و چم بنت کور

باکی نی که سبز مانیت چمن زار معارف

مـــا علمی گنوک و ادبی اشخی جنوکن

پـروا، نه انت ما را چه شنزار معـــارف

پـــــروانه سپت هستن و پـــروانه ډولا

سوچـــن پروبالا ناگـــون نار معارف

مـــا تنگ و گټ هشک و هینار زوانن

کـــورن پمـــا چمگ و آبشار معارف

اپسوز کـه هست "سرمچار" یک نپسئ ترا

کمنت کـــه بکنی ندر بدر بار معـــارف